



university of
groningen

Exploring the discourse of educational reform: a case study of the last five decades of student finance system reforms in the Netherlands

By Susanne Dijkstra
S2742993

Supervisor: Prof. dr. B.A.J. Westberg
Second assessor: Dr. M. ten Brummelaar

Masterthesis Ethics of Education: philosophy, history and law
University of Groningen
Faculty of Behavioural & Social Sciences

June 2023

Abstract

Education is a critical pillar of societal progress, shaping the future of individuals and nations alike. Furthermore, it is a dynamic field that undergoes continuous reforms in response to societal changes and evolving educational goals. One area of educational reform that has received significant attention is the government funding of students in higher education, as student finance systems play a critical role in supporting students' educational pursuits. One striking example of student finance system reforms is that of the latest reforms in the Netherlands: an introduction of a basic grant in 1986, a reform to a loan system in 2015, and a reintroduction of the basic grant which will be implemented in September 2023. As the Dutch student finance system reforms have gone back and forth in a relatively short space of time, it raises questions about the factors influencing the development of educational reform. In this research, I aimed to gain an in-depth understanding of the discourse around the student finance reforms in the Netherlands, also exploring key events related to these reforms. At a broader level, this would also provide insight into the course of educational reform. Using newspaper articles from *De Volkskrant* and *NRC Handelsblad* a qualitative inductive media-analysis was conducted, in which the role given to the Dutch student finance system, the motives behind the reforms and the way in which the media has portrayed the outcomes of these reforms were examined. All three reforms of the Dutch student finance were driven by different motives. Nevertheless, they all pursued the achievement of certain educational goals. Despite the different interpretations behind the words, equality and accessibility of higher education were striven for in all periods, with specific attention being paid to the low-income groups and living situation of students. In conclusion, the results indicate the pursuit of educational goals, the function of studying, and societal context to be meaningful themes in the discourse of the latest Dutch student finance system reforms. In view of the significant function that is assigned to the student finance system, its implementation entails both opportunities and risks. It takes research in fields of education, policy, ethics, and sociology to deepen our understanding of the complex dynamics at play in student finance reforms, their outcomes, and the broader landscape of educational reform.

Keywords: *educational reform, student finance, educational goals, qualitative inductive media-analysis*

Introduction

Education is a critical pillar of societal progress, shaping the future of individuals and nations alike (Meyer, 1992; Schofer & Meyer, 2005). Furthermore, it is a dynamic field that undergoes continuous reforms in response to societal changes and evolving educational goals (Bassett & Maldonado-Maldonado, 2009; Trow, 1973). One area of educational reform that has received significant attention and debate is the government funding of students in higher education. Student finance systems play a critical role in supporting students' educational pursuits by providing financial assistance for tuition fees, living expenses, and other educational costs.

One example in which the broader dynamics of educational reform are reflected is the evolution of the Dutch student finance system. In the 200 years in which the Kingdom of the Netherlands has existed, the Dutch government's commitment to providing financial support to students in higher education has witnessed various shifts in approach and structure over time. The last three reforms are particularly striking. In 1986, the Dutch government introduced a significant reform in the student finance system by implementing a basic grant, which entitled all students to a monthly allowance. Although this initially led to protests, the new student finance system ultimately proved to be successful. Nevertheless, a reform was implemented in 2015 in which the basic grant was replaced by a loan system. This decision generated a great deal of media attention and again serious protest was expressed by various interested parties. Soon there was talk in the House of Representatives about a reintroduction of the basic grant. Eventually, the decision was made to reinstate the basic grant in September 2023 (Law, 2016; Van der Werf et al., 2022).

The latest reforms of the Dutch student finance system prompt contemplation regarding the underlying processes and determinants that shape the development of student finance reforms, thereby raising questions about the factors and conditions that contribute to the outcome of such reform initiatives. Research into the reforms of the Dutch student finance system holds relevance for both the betterment of society and the advancement of government student funding. Furthermore, understanding the motivations behind these reforms and their implications for students and the education sector contributes to informed policy-making and decision-making processes. On a broader level, by examining the Dutch case, we can gain insights into the complexities and challenges of educational reform, highlighting the crucial intersection of policy, economics, and social dynamics in shaping the educational landscape.

In this research, using the case of the Dutch student finance system and the latest three reforms it has undergone, I aim to gain insight into the course of educational reform. More specifically, I will explore the discourse around the latest student finance system reforms in the Netherlands by using the following research question: what were the prevailing themes in the discourse around the Dutch student finance system reforms of the last fifty years? I will address this

research question by conducting a media-content analysis, specifically targeting newspaper articles focused on three specific time periods of student finance system reforms. Specifically, the research focuses on analyzing the narratives and perspectives presented by mainstream media during the latest three reforms of the Dutch student finance system. The following questions serve to support the aim of this research: (a) What role was given to the Dutch student finance system by mainstream media?; (b) What motives are given by mainstream media for reforming the Dutch student finance system?; (c) How does the mainstream media frame the outcome of student finance system reforms? In this research I do not intend to make strong, substantiated claims about the development of all educational reforms, but rather attempt to understand their processes by exploring the case of the Netherlands.

The thesis consists of several sections. First, I provide a comprehensive theoretical framework, exploring various theories of educational reform and definitions of its outcome in terms of success and failure, while also drawing on examples of student finance reforms from other countries and exploring the use of media in education reform research. Second, the methodology describes how a media-content analysis was used as a research technique to analyze the media coverage of newspaper articles from *De Volkskrant* and *NRC Handelsblad*. Afterwards, the results are presented, offering a chronological overview of the last three student finance system reforms in the Netherlands and an overview of the relationship between the Dutch educational goals and the content of the student finance system. Subsequently, the conclusion is presented, addressing the research aim of investigating the prevailing themes in the discourse of the Dutch student finance system reforms and gaining insight in the overall course of educational reform. Finally, I reflect on the study, discussing its limitations, strengths, and implications, engaging with relevant theoretical perspectives, and emphasizing the significance of the research in contributing to the understanding of student finance system reforms in the Dutch higher education sector by providing recommendations for further research.

Theoretical framework

The theoretical framework of this thesis is built upon four key terms that provide a conceptual foundation for the aim of this research: to gain an in-depth understanding of the discourse around the student finance reforms in the Netherlands by exploring prevailing themes, also gaining insight into the course of educational reform. These key terms, presented in order, are educational reform, outcome of educational reform, student finance, and media. They all contribute to an understanding of the overall research objective.

Educational reform

Over the past 150 years education has undergone significant transformations, evolving into a fundamental part of nations (Meyer, 1992; Schofer & Meyer, 2005). Due to the expansion of education on a mass scale, coupled with processes such as globalization and marketization, education has become deeply interwoven with multiple domains of society, including the economy, politics, and culture (Cantwell et al., 2018). This process what we nowadays call mass education transformed education into an opportunity for all, standing opposite of the elite affair it used to be. From a quantitative perspective, the growth of education is reflected in an increased number of schools, years of schooling, and students. Qualitatively, mass education is the result of an ongoing process of educational change as a response to society.

With the massive growth of education, there has also been a growth in the importance given to the role of education in shaping society (Schofer & Meyer, 2005). There is faith in the power of education as a means of conveying beliefs and ideals (Tyack & Cuban, 1995). Of course, these do not all coincide, because there is a large number of people involved in the implementation of education. For example, politicians, school board members, parents and students. Moreover, these beliefs and ideals are context-dependent and will also change over time in a continuously developing society. Therefore, education has been and will be reforming time and again. Naturally, the rapidly changing educational landscape of the last two centuries has brought challenges to the education system (Trow, 1973). As a result, there has been increasing pressure for educational reform (Bassett & Maldonado-Maldonado, 2009; Trow, 1973).

Educational reforms are defined as “planned efforts to change schools in order to correct perceived social and educational problems” (Tyack & Cuban, 1995, p.4). In other words, educational reforms indicate a certain change in education. They play a crucial role in shaping and adapting educational systems to meet the continually changing needs of society. It is important to point out that this definition of educational reform does not necessarily indicate progression. The authors argue that educational reform does not automatically lead to an educational improvement such as a better system or better schooling, but might as well be viewed as regress. In order to understand the

outcome of an educational reform in terms of progress and regress, it is useful to first get an understanding of Tyack and Cuban's (1995) concept of progress and regress.

The progress of educational reform can be defined as a perceived improvement in the education system resulting from deliberate changes (Tyack & Cuban, 1995). Thus, progress would be an ideal outcome. Conversely, regress indicates an undesirable effect of deterioration. Educational reform is commonly understood as a means to enhance education and, consequently, society. However, the concept of progress and regress in educational reform entails more than simply introducing change. A key element in the outcome of educational reform is context. Considering the specific conditions, challenges, belief systems, and goals will help in understanding the perceived outcome of educational reform. As Murphy (1989) states, understanding the complex interplay between contextual factors presents an opportunity to offer valuable insights into the potential outcome of educational reforms. Additionally, it asks for a comparison between the old educational system and the new one. Furthermore, understanding the outcome of educational reform involves recognizing that progress and regress are subjective. Gains for some individuals or groups potentially result in losses for others (Tyack & Cuban, 1995). Although the authors provide insight in the understanding of the outcome of educational reform, the terms progress and regress remain abstract.

By approaching education reform as policy reform, I want to address a different perspective on the outcome of education reform using the terms success and failure. Defining the outcome of policy reforms in terms of success and failure is complex, as each policy reform is unique (McConnell, 2015). Difficulties arise, for example, from the existence of different stakeholders with varying perspectives and conflicting reform goals (Hudson et al., 2019). Subsequently, McConnell (2010) states that the outcome of a policy reform is not a question of a dichotomy between success and failure, but rather a success-failure spectrum. Moreover, specifying the notion of Tyack and Cuban (1995) that reform always encompasses a purpose and a process, McConnell (2010) distinguishes three policy domains important in the outcome of policy reforms: process, programs and politics. First, he denotes process as the series of government activities from problem definition to implementation of the reform. Second, programs refer to the products of the process. They hold the governments' resources and tools. Last, politics indicate the political beliefs and motives of influence on decision making. According to McConnell (2010), policy can succeed or fail in any of these domains along the spectrum, which highlights possible tensions in the perceived outcome of policy reform.

Recognizing the existence of a success–failure spectrum, it is useful to understand what factors actually influence the outcome of policy reform. Hudson et al. (2019) identify four contributors to policy failure: overly optimistic expectations, implementation in dispersed

governance, inadequate collaborative policymaking, and the vagaries of the political cycle. In order to turn this into progress, they state that policy reform asks for good policy design, monitoring, impact and learning (Hudson et al., 2019). This can pose challenges, as policy-making involves the work of several professions and often lacks a specific methodology, which in turn can result in a flawed process (Weaver, 2010). While the authors' approach offers a restricted view of the factors influencing policy reform outcome, it does emphasize the importance of 'good' policy implementation and thus process, one of McConnell's (2010) domains.

The development of student finance

Student finance refers to financial support for students in higher education provided by the government (Stokes & Wright, 2010). Strongly represented in the scientific literature on student finance are educational goals, which are often scaled under the umbrella of equality (Blackburn, 2016; Knoeppel et al., 2014; Mangan et al., 2010). According to Taylor and Cantwell (2019), equality in education is based on accessibility and opportunity. Accessibility refers to students having the chance to pursue higher education, an educational goal that comes from the globally shared view that higher education should be accessible to all. Secondly, opportunity is more specific and stands for being able to be where you want to be (Taylor & Cantwell, 2019). Various authors characterize student finance as a crucial means to accomplish these educational goals, as its implementation affects the extent to which these educational goals are reached. In terms of content, student finance systems are designed with a focus on multiple factors. These include the amount of grants, the build-up of debts, the living costs of students and the ability of students to fund their own education (Blackburn, 2016).

The latest trends in student finance reform show that costs per student in higher education are rising (Adnett & Tlupova, 2008). Along with an increasing number of students participating in higher education, this creates challenges. Adnett (2006) states that as a result, governments have attempted to shift a larger share of these higher education costs onto students and their families. This action will have an impact on the accessibility of higher education, especially for students from a lower socio-economic background (Stokes & Wright, 2010). Nevertheless, governments are also trying to find a way to increase and broaden participation through student finance, thus still taking educational goals into account (Adnett & Tlupova, 2008). Despite the shared challenges that countries face, they all have a unique interpretation of how to best approach the implementation of student finance in addressing these challenges.

The design and implementation of a student finance system can take on various forms, such as a loan system, income contingent scheme, and the TEL model (Stokes & Wright, 2010). As we known from the case of the Dutch student finance where shifts were made between income

contingent schemes and a loan system, the implementation of a student finance system is fluid and educational reforms can go back and forth. By comparing the student finance systems of several OECD countries and how they developed since the mid-twentieth century, Garritzmann (2015) distinguishes 'Four Worlds of Student Finance'. The author characterizes these world of student finance by the height of annual tuition fees and the proportion of students receiving public financial support. For example, the Scandinavian countries are known for their relatively low annual tuition fees and a high percentage of students receiving public financial support. In contrast, Japan is in one of the other 'worlds' of Garritzmann (2015), as their student finance system is characterized by a relatively high annual tuition fee and a minimal proportion of students benefitting from public financial support.

The four directions in which student finance has developed since the mid-twentieth century are explained by Garritzmann (2016) through the Time-Sensitive Partisan Theory. The rationale behind this theory is that left-wing and right-wing political parties exhibit different preferences and policies regarding public education spending (Garritzmann, 2016). Moreover, the parties' positions are not fixed over time, but are instead influenced by the existing conditions of the higher education system, in particular the level of enrollment (Ansell, 2010). When enrollment is low, right-wing parties advocate for more spending, while left-wing parties oppose it. Conversely, when enrollment is high, left parties support expansion, while right parties oppose it. Adding to the Partisan Theory, Garritzman (2016) states that the factor of timing, specifically the sequence and duration of parties in power, plays a crucial role in shaping policy outputs and outcomes.

Although Garritzmann (2015) points out a decrease in major reforms of student finance in recent decades, they are still taking place. Moreover, some reforms even result in a transition from one 'world of student finance' to another. One striking example is that of the United Kingdom. During the last two decades of the twentieth century, student numbers doubled due to the expansion of higher education (Greenaway & Haynes, 2003). By contrast, funding per student experienced a decline over that same period, shifting the balance between the characteristics of Garritzmann's Four Worlds of Student Finance. This was repeated in 2010, when the government substantially increased the maximum tuition fee for full-time students in higher education by almost three times (Hillman, 2016). Another notable reform of student finance is that of Finland. In 2016, the Finnish government introduced tuition fees for students outside the European Union and the European Economic Area (Kauko & Medvedeva, 2016). This reform was driven by the governmental aim of enhancing global competitiveness in higher education, which required a shift towards a more market-oriented and international approach. The examples of the UK and Finland not only show the dynamic nature of student finance, but also highlight how processes such as mass education, marketization and internalization can be of influence in the course of student finance reforms.

The power of media research

This theoretical framework so far has highlighted the complexity of educational reforms, specifically student finance reforms, and the outcome of educational reforms in terms of success and failure. Since education today has a major influence on the functioning of societies, there is benefit from a better understanding of how educational reforms are handled. Furthermore, as finance is often a driver behind educational reforms, studies into educational finance will provide a greater understanding of the choices dealt with and goals aimed for in the development of an educational system (Cardon-Quint & Westberg, 2021). Therefore, in this last section of the theoretical framework, I briefly touch upon the possibilities of media in researching this topic.

Media encompasses a broad domain consisting of various forms of mass and individual communication, including traditional printed media, telecommunications and online platforms (Bulck et al., 2019). It is not only a means of sharing information, but also cultural production (Bulck et al., 2019). Furthermore, with the rise of the mass media and its wide reach, political communication gradually became a strong presence in the media (Bennett & Entman, 2001). Thus, media provides detailed knowledge on discourses around all kind of topics, including educational reform. In particular of value in research on the latter is media policy research. This approach to media research not only analyzes policy decisions and influential factors, but also identifies stakeholders' perspectives and beliefs (Bulck et al, 2019; Stack, 2010). Therefore, it could offer crucial insights into the dynamics of educational reform.

Another approach to media research is the use of a case study (Bulck et al., 2019). Case studies are well suited to combine with media policy research, as its design enables the researcher to deal with the complexity of media and policy by having a specific focus: a case (Bartlett & Vavrus, 2017). Specifically, it has the power to combine different epistemologies (Bulck et al., 2019). Case studies are often used to uncover the details in a specific instance through close examination. Thus, this approach helps to understand the various facets and dimensions of a specific case, including its impact on policy and practice when combined with media policy research. Moreover, although the findings of a case study cannot be directly generalized, they offer valuable opportunities in theory building (Bulck et al., 2019).

Method

It is clear that there are multiple methodological options in exploring processes of educational reform. My choice was to approach this topic through a case study, not using any predefined conceptions associated with educational reform. Therefore, in order to answer the main research question of this thesis, I conducted a qualitative inductive media-analysis. This method is a specific form of content analysis, a methodology suitable to gain an understanding of public discourses (Bulck et al., 2019). Furthermore, media-content analysis enabled in depth exploration of the specific case studied in this thesis (Kohlbacher, 2006). Thus, this methodology enables me to find the narrative of all three time periods introduced earlier.

Media research can take many directions because there are a number of available sources, each with their own research value. Limited to a time frame and considering this research as an early exploration of the topic, I chose newspaper articles as the media source for this research. Not only are newspapers an accessible source, they also contain knowledge that is directly connected to the time period and context in which it was produced (Bulck et al., 2019). Therefore, specifically targeting newspaper articles provides insight in the discourse around the Dutch student finance system reforms which in turn will provide an answer to the main research question.

Data collection

For the collection of the data I used two databases: Delpher and Nexis Uni. The freely available database Delpher contains digitized texts from Dutch newspapers, books and magazines, which span from the fifteenth century up to and including the year 2005. It was developed and is managed by the Koninklijke Bibliotheek, the national library of the Netherlands. Nexis Uni offers an international news archive. The database managed by LexisNexis includes the articles of all Dutch national newspapers from 1990 to the present.

In the first stage of data collection I conducted an explorative search to get an idea of the amount of data available from the 1970s to the present day. I used the following key words in both of the databases: *studiefinanciering*, *basisbeurs*, *leenstelsel*, *Informatie Beheer Groep*, and *Dienst Uitvoering Onderwijs*. Furthermore, I focused my search on two prominent national newspapers known for their high-quality journalism and neutral position: *De Volkskrant* and *NRC Handelsblad*. This search resulted in over 7000 newspaper articles. The selection process aimed to create a sample that reflected the discourse on student finance and discussed key events related to the reforms. Therefore, in the continuation of the data collection, it was ensured that all articles met the following criteria:

- I. The article must primarily focus on student finance.
- II. The article must discuss student finance on a national level, thus discussions on an international, local or individual levels are excluded.
- III. The article must not fall under the 'opinion' section of the newspaper.
- IV. The article must not be a letter to the editor

Furthermore, in order to zoom in on different time periods, three focus points were chosen to cover. First, as part of my research focusses on the motives behind the reforms of the Dutch student finance system, I wanted to include newspaper articles in which key terms specific to the three reforms I was looking into were first mentioned: the basic grant, the loan system and the reintroduction of the basic grant. Starting the data collection here also provided insight into when talk of these reforms first came to light in the media. For each of the three reforms a search was done using the key words (1) *basisbeurs*, (2) *leenstelsel*, and (3) *basisbeurs AND herinvoering OR terugkeer*. Looking at the chronological order of the search results I selected four, three, and three articles per reform, respectively.

Second, I wanted to include articles that reflected the discussion on student finance reform. My own experience tells me discussion about the reforms was most prominent in the years prior to the actual implementation. Hence, my search focused on articles written three years prior to the reforms. Over 300 articles were found using the following search chain: *studiefinanciering, basisbeurs, leenstelsel*. The criteria considered, a total of thirteen newspaper articles were selected for this second focus point.

Last, I wanted to include articles that discuss the outcome of the student finance reforms. Since there is a large amount of available data and it was not feasible for the research to analyze all this, I chose to select articles published in the year after each reform. Of course, the last reform will not be implemented until September 2023, which is why I have chosen to look at articles a year after the decision to return the basic grant. Continuing, to narrow it down further, I added the following key words to the chain used in the first step: *evaluatie OR uitkomst OR effect OR resultaat OR succes OR mislukking*. After considering the criteria, ten articles were selected. In total, a number of 33 articles were selected (see Appendix A).

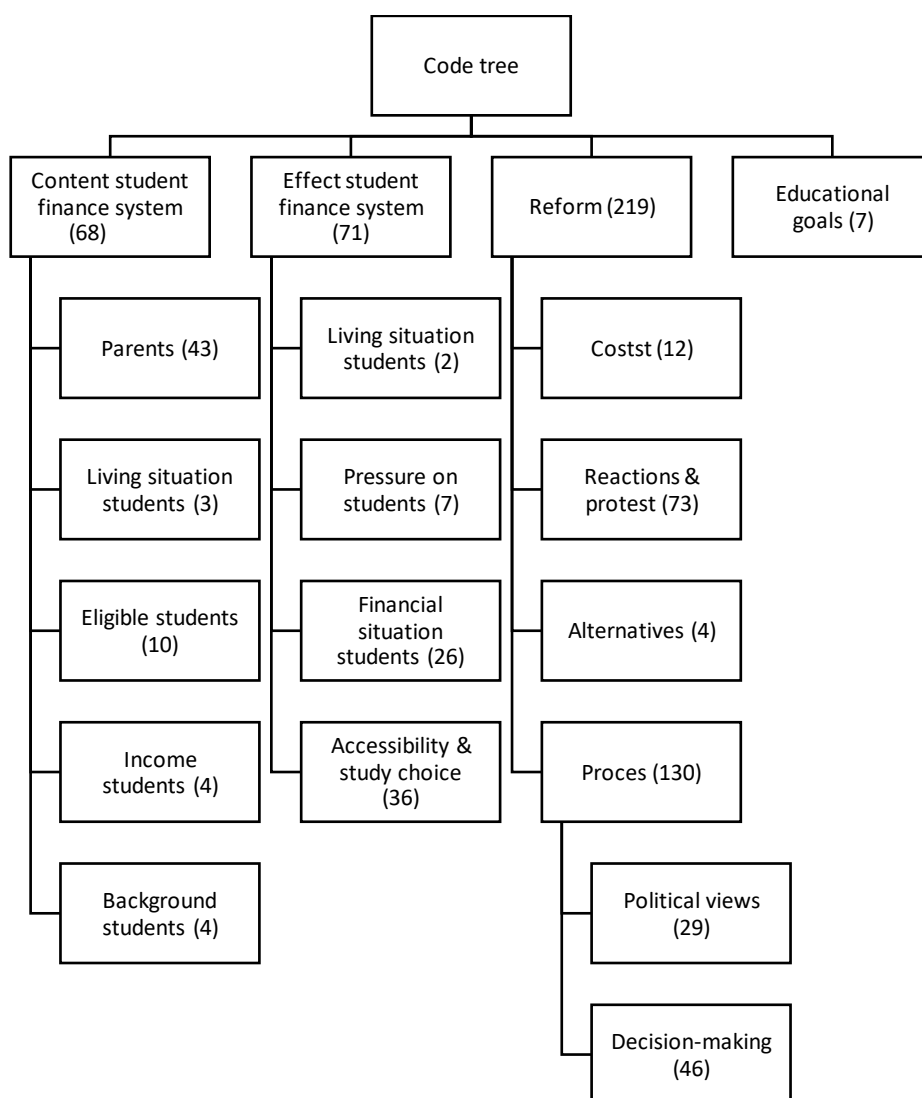
Data analysis

After completing the data collection, data was analyzed using a content analysis as this research technique is suitable for interpreting the meaning of text data content (Hsieh & Shannon, 2005). More specifically, a conventional analysis was conducted. This method guarantees a structural and organized approach to data analysis (Gibbs et al., 2007). Moreover, rather than a directed or summative approach, this inductive approach to category development has the advantage that the

researcher will not be limited by predefined conceptions (Hsieh & Shannon, 2005). Instead, it enables the researcher to find a narrative across the past three student finance system reforms, thus coming to my research question.

The coding process consisted of several phases, aligning with the steps of a Constant Comparative Method (Boeije, 2002). First, using the software ATLAS.ti, data were analyzed through open coding, giving each code a label. In doing so, all coded excerpts were broken down into eleven different themes. Subsequently, I explored the connections between these themes and translated them into a graphical representation: a code tree. Then, all data were analyzed again and recoded based on this code tree. Since a number of codes comprised a large number of excerpts, they were further divided into several sub-codes. This resulted in the code tree shown in figure 1. All codes can be found in Appendix B.

Figure 1. Code tree



Results

This research aimed to investigate the prevailing themes in the discourse of the Dutch student finance system reforms and gain insight in the overall course of educational reform. More specific, this first exploration of the case of the Dutch student finance systems and its latest reforms, the introduction of the basic grant, the introduction of a loan system and the reintroduction of the basic grant, was focused on finding an answer to the following question: what were the prevailing themes in the discourse around the Dutch student finance system reforms of the last fifty years? In support of this research question, the role given to the Dutch student finance system, the motives behind the reforms and the way in which the media has portrayed the outcomes of these reforms were also examined.

The structure of the results section consists of two parts. First, a description of the developments of the last three student finance system reforms is given in chronological order, starting with the political and social attitudes towards student finance in the 1970s. Attention is paid to the political debate around student finance, positions of political parties and interest groups and other views as described in *De Volkskrant* and *NRC Handelsblad*. This section also discusses the impact of the student finance system on students and society. Second, an overview of the Dutch educational goals is provided, which is then linked to the content of the Dutch student finance system.

Development of the reforms and its effects

In the 1970s, there was a discussion in politics about new options for student finance. During this period, students were eligible for an allowance, the height of which determined by various factors such as family size, parental income, and academic performance. However, the system was often perceived as complex, partly due to the fact that the allowance was granted to the parents rather than directly to the students. Therefore, politicians and society expressed a desire for a more transparent and uncomplicated student finance system. In addition, the Secretary of State for Education and Sciences Ger Klein stated in his memorandum that student finance should ensure more equal treatment in higher education and therefore have a greater focus on low-income students (1974, January 16). Furthermore, the cabinet at the time aimed to develop a student finance system based on the idea of an income policy by means of an academic tax. In the end, this was not continued. Klein's proposal for a new student finance system in 1974 was described in the *NRC Handelsblad* (1974, January 17) as follows: 'it somehow resembles the mouse, which would have been born by the famous mountain. The mouse may be better than nothing, but as a result of instigating a major clean-up, it certainly disappoints.' Nevertheless, it was also said that there was

now more transparency and a better response to the existing threshold effect in higher education (1974, January 17).

Klein's original plan was further developed over a period of ten years. The main idea was to give each student a basic grant, which had to provide for the student's living expenses (1983, January 27). This should be financed with the money that became available as a result of the termination of child benefit for parents of children aged eighteen and older. An additional grant was also introduced for students from families with lower incomes. If the amount of student finance was to be insufficient, students could opt for an additional loan. This had to be paid off in installments over fifteen years, the amount depending on the person's income. The idea behind this all was to do justice to individual situations (1983, September 22). Finally, after in 1983 there appeared to be no money to realize the new student grant system, it was implemented in 1986.

Within a year of the introduction of the new student finance system, many problems appeared to exist with regard to its implementation. This amounted to an uncertainty about the relationship between the law on student finance and other laws. *De Volkskrant* (1987, March 24) blamed problems to the rapid introduction of the student finance system. One of the consequences was the postponement of the payment date of the grants, which put students in financial difficulties. Another example is that of the maintenance obligation of biological parents for their children. Students who had no contact with their biological parents or whose biological parents refused to support their child financially faced problems in eligibility for grants. This could even lead to a lawsuit. In general, the student finance system had the effect that higher-income families benefited financially, while lower-income families suffered financially, an 'unfortunate' situation according to *De Volkskrant* (1987, March 24). Furthermore, large families and students with divorced parents were negatively affected. In addition to these problems, the government faced growing backlogs in the processing of grant applications, with costs for the student finance system being higher than expected due to the increase in these grant applications (1987, June 19).

Students, interest groups and political parties protested because of the inadequate implementation of the law. This action was described by D66 member of parliament Aad Nuis as 'almost reckless' (June 19, 1987). A quote by *De Volkskrant* (1987, March 24) reflecting the protests is the following: 'And so, on the partly reasonable and just foundation of the scholarship system, a wrecked and unfinished new house has been built in flying speed, in which more than half a million people have to live. The roof is still leaking on all sides and repairs are being carried out extremely slowly'. In response to the protests, the cabinet suggested to financially compensate students who had suffered due to the transition to a new student finance system. New students would be 'out of luck'. The cabinet also started working on a so-called *bezemwet*, a law to remedy the shortcomings of the new student finance system as quickly as possible (1987, March 24).

In the 1990s, the debate on student finance revolved around whether or not students from different income groups should be treated equally. Politicians stated that a reform of the existing student finance system was inevitable and that students would have to make more use of loans in the future. The core of the conflict has two sides. On the one hand, the strong position of academics was emphasized by politicians in defense of the existing student finance system (1993, May 18). On the other hand, students mentioned the psychological barrier that building up a student debt can raise as a counter argument (1993, May 18). As a result of the announcement that the amount of the basic grant would decrease, a proposal from Minister of Education, Culture and Science Jo Ritzen, students occupied the Maagdenhuis, the administrative center of the University of Amsterdam. Students expressed the fear that lower income groups would start avoiding the university as a result of this measure and that universities would become elitist again. PvdA chairmen Felix Rottenberg and Ruud Vreeman responded that the accessibility of higher education would still be guaranteed by making the basic grant dependent on parental income, so that students from lower incomes would have to make less use of loans (1993, April 27). Student union LSVb supported the student protest and suggested an alternative student finance system: a full study grant with later an income-related premium (1993, September 9).

Twenty years later, there was still discussion about whether or not to introduce a student loan system. Around the beginning of the 2010s the leading political party VVD advocated what they called a 'social loan system'. Their ideal behind this was that every student should be treated equally, which in practice meant that grants were no longer awarded and every student had the option of a loan to pay for their studies (2012, January 21). In addition, the word 'social' indicated that students only had to repay after finding their job and the amount of the monthly repayment would depend on their income (2012, October 11). As a result, protests came from other political parties, school organizations and different student organizations like the LSVb. There were concerns about the emergence of a dichotomy in society, which *De Volkskrant* (2012, October 19) expressed as follows: 'Young people from low-income families will refrain from studying because of the prospect of sky-high debts, young people from wealthy families, on the other hand, will count on the financial support from their wealthy parents. That is bad for the emancipation of lower income groups, which unfortunately include an above average number of immigrants.' GroenLinks, one of the opposing political parties, stated that they only wanted to agree to the loan system if the accessibility of education was ensured by additional measures (2012, November 21). One of those measures was proposed by the PvdA: to take students from low-income families into account, these students should be eligible for a supplementary grant. Despite the fact that this met the wishes of GroenLinks and other parties, there was still resistance.

The loan system initially seemed to be an austerity measure, which benefited the VVD. Ultimately, both supporters and opponents within politics had to come to a decision to introduce the loan system with supplementary grant out of necessity as a result of the economic crisis (2012, October 11). So, after two decades of debating the introduction of a loan system, it was implemented by the House of Representatives in 2015. Although the reform was ultimately carried out out of financial necessity, it was mentioned that the money saved would be invested in the quality of education.

The new loan system was evaluated one year after its introduction in 2015. This showed that the influx of students had fallen, especially of students with low-educated parents (2016, April 20; 2016, June 2). This effect also applied to students with a disability. Still confident in the coming success of the loan system as it had freed up money for an investment in the quality of education, Minister of Education, Culture and Science Jet Bussemaker compared this movement to a bow wave (2017, April 21). According to her, the inflow would straighten out again, although investments should be made in educating these groups about the mild risk of the loan system. She also wanted to discuss the position of students with a disability with educational institutions. Despite the optimistic view of the implementing parties, the first parliamentary debate on the loan system showed that the opposition parties were increasingly opposed to the new student finance system. For example, minister Bussemaker was referred to as the 'minister of unequal opportunities' by CDA Member of Parliament Michel Rog, since the CDA believed that the loan system went against this main educational goal of education (2016, June 2). Putting up a barrier against the accessibility of education was unacceptable, according to the CDA (2016, October 11). Furthermore opposition parties CDA, SP, PVV, and CU mentioned how the negative effect of declining influx of students stemmed from a *leenangst*, the fear of building up a debt as a result of a loan. Disagreeing with the consequences of the loan system, they called for the immediate reintroduction of the basic grant. Students endorsed this wish in a joint letter to minister Bussemaker: 'Reverse the policy that has been implemented and provide a system in which all young people who have the talent to follow a study have equal opportunities to start that education' (2016, April 22). Raising the supplementary grant would also have been a temporary reassuring measure for the students.

In May 2020, the *NRC Handelsblad* devoted an article to reports on the effect of the loan system. In the short term, the new student finance system did not seem to have had a negative impact on the accessibility of education. Students also kept on living with their parents more often, but it was not certain whether this was a direct effect of the loan system. Moreover, it seemed that students were now more likely to base their choice of study on their starting salary. Overall, the average student debt was higher than during the previous student finance system. In the long term, serious concerns were expressed by the SER, the Social and Economic Council: 'Young people are said

to postpone important decisions in life, such as buying a house and having children, because of their high debts' (2020, May 13). In the meantime, political parties PvdA and GroenLinks had announced a year earlier that they were no longer supporting the loan system, which meant that there was no longer a majority in favor of the loan system in the House of Representatives (2020, May 13; 2020, October 6). They agreed with the SER and mentioned that the current system put a lot of pressure on young people.

Since its introduction in 2015, the loan system had remained very much in debate. Students also continued to protest. Various political parties put forward alternatives and it was suggested that compensation should be provided to the students who fell under the loan system, a group now called the *pechgeneratie* (bad luck generation) by the papers. Eventually, the VVD was the only party that was still in favor of the loan system, which meant that a reform of the student finance system came back on the political agenda. This has led to the reintroduction of the basic grant, which will come into force again in September 2023, albeit under different conditions than the first time. A final event surrounding the loan system is the change in the interest rate on the loan. In 2022 it was announced by Minister of Education Robert Dijkgraaf that some of the students who fell within the loan system, depending on when they started studying, will have to pay interest on their student debt (2022, October 19). Previously, the interest was zero percent, but it was increased to between 0.46 and 1.78 percent. This announcement was described by *De Volkskrant* (2022, October 19) as sensitive, as this generation 'already feels victimized by the 'failed experiment' that the loan system has turned out to be'.

Educational goals and the content of the Dutch student finance system

Throughout the last decades of student finance reform, a wide range of educational goals have been discussed by political parties, student advocacy groups and others, including quality of education, accessibility, equal opportunities, equal treatment, and social justice. Regarding these educational goals, discussion was focused on how to best promote them in terms of the content and implementation of a student finance system, also with emphasis on the role of the government in providing financial support. The newspaper articles reflect how prevailing educational goals influenced the implementation of the different student finance systems.

One important common theme that have emerged across the three time periods is the responsibility of the government in enabling access to higher education and achieving a student finance system that promotes equal opportunities in higher education. However, the exact interpretation of this depended on the prevailing ideals in each of the three periods. In the period 1974-1985 leading up to the first introduction of the grant system in 1986, in an attempt by the

government to make higher education accessible to all, special attention was given to students coming from low income families. In order to achieve equality, Secretary of State for Education and Sciences Ger Klein stated that the focus of financial support should be on this group in the student finance memorandum that he presented to the House of Representatives in 1974 (1987, March 24).

In the 1970s and 1980s, there was also a political desire to make students less dependent on their parents, as was also described in Klein's memorandum. Accordingly, *De Volkskrant* (1974, January 17) stated that only full financial independence from their parents will bring about real progress for the majority of students. Something that seemed impossible according to Minister of Education Wim Deetman (1983, September 22). In practice, every student was eventually entitled to a basic grant, regardless of the income of the parents. In addition, students from lower income groups were entitled to a supplementary grant, a student finance system *De Volkskrant* (1987, March 24) described to be fair and just.

Next to this, various newspaper articles written around the first reform in 1974 show that there was a conflict between education for the development of the individual on the one hand and education for the benefit of the community on the other during the formation of a new student finance system. Studying was presented as both an individual right and a means of social functioning. For example, *De Volkskrant* (1974, January 17) stated that higher education could be viewed as a good for society. As they put it: Studying for the benefit of the community, in return for which the student receives a 'wage'. From this point of view, studying is a right to which a certain degree of security is attached. This view was countered by Secretary of State for Education and Sciences Klein, who called the comparison of a student with a wage worker a 'complete breakdown of the Dutch education system' (1974, January 17).

With the second student finance reform in 2015, the introduction of the student loan system, the government shifted towards a more individualized approach by providing financial support in the form of loans rather than grants. This also brought the government closer to realizing the earlier idea of financial independence of students from their parents. Nevertheless, the reform gave a different meaning to equality. Where this previously meant that everyone was given the opportunity to study by providing a basic grant, this now meant equal treatment with every student having the same right to student finance (2012, October 11). This is reflected in the ideals behind both of the reforms. The introduction of the basic grant in 1986 was motivated by a desire to broaden the accessibility of higher education, in which the focus lied on the group of young people who were underrepresented in higher education (1983, January 25; 1983, September 22). On the other hand, when the loan system was introduced in 2015, political party VVD stated that every student should be treated equally, which in practice meant that every student was entitled to the same type of student finance (2020, August 7).

Reduced accessibility was mentioned by the opposition parties as an argument against the student finance system (2012, November 21). A theme new to the discussion around the implementation of a student finance system this period was the incentive of students to study. Political proponents stated that a greater financial risk would make students more aware of a choice of study and moreover more motivated to successfully complete it. *De Volkskrant* (2012, October 19) showed a different approach to incentive by adding that students might be more likely to choose a study that yields more money due to the prospect of sky-high debts. Finally, according to the political parties that initiated the plan for a loan system, this reform would improve the quality of education, because it would free up more money to invest in it. For example, minister Bussemaker wanted to improve the then difficult transition from *mbo* to *hbo*, two levels of Dutch higher education (2016, April 22). Investments in primary education were also part of the political programme.

Soon after the introduction of the loan system, the political parties PvdA and CDA asked for a reintroduction of the basic grant system. Emphasizing the need to promote equality of opportunity, PvdA member of parliament Sent described education to be the 'ultimate equalizer' (October 6, 2020). The CDA added that the loan system goes against the basic idea of education: equal opportunities for everyone. According to the CDA, creating barriers to the accessibility of education is unacceptable (2016, October 11). A reintroduction would ensure more equality in education, because it would increase access to higher education again. Moreover, it would not be at the expense of the financial quality boost of education that the loan system entailed.

Despite the different interpretations that were given to educational goals, a number of the same themes emerged with each reform. Over the course of the three student finance system reforms there has been a focus on groups with specific demographics. Again, this is where accessibility and forms of equality come to the fore. Most of the data on this subject discusses the student's family situation, such as the relationship between the parents (together or divorced), the size of the family, educational level of the student and their parents, and the income group to which they fall. For example, several newspaper articles discuss the relationship between the student finance system and access to higher education with regard to income level. In addition, over time, there has been increasing political attention for groups such as children of divorced parents, welfare mothers and large families with regard to the considerations that are made for a student finance system. A number of value judgments associated with whether or not specific groups were taken into account have been: duped, burdened with debt, falling between two stools, harder to study, scared off, independency. In terms of content, considerations in the reform of student finance systems in this area were based on the (in)dependence of students from their parents and the obligation that parents have to support their child. Last, coming back to the student as an individual, characteristics

such as age, living situation, personal income, level of education and study success have also played a role in shaping the student finance system.

Conclusion

The main question of this research was as following: what were the prevailing themes in the discourse around the Dutch student finance system reforms of the last fifty years? To address this research question, this research also examined the role assigned to the student finance system, the underlying motives driving its reform, and the media's framing of its outcomes.

The results shed light on various aspects of the Dutch student finance system and its reforms. First, regarding the role of the student finance system, politicians, students and other stakeholders have given great importance to the extent to which the Dutch student finance system was able to achieve educational goals, such as social justice and quality of education. All three reforms paid particular attention to the educational goals of equality and accessibility. However, the interpretation of these educational goals varied over time and depended on the prevailing ideals of each period. Furthermore, the focus on certain demographic groups and the balance between the individual and societal benefits of education varied over time. Still, through all three of the student finance system reforms, politicians placed emphasis on the position of low-income students, which in practice meant an implementation of additional financial support for this group. In addition, an importance has always been attached to the living situation of students. To be specific, the possibility for students to leave their parental home and start living on their own. This possibility diminished after the introduction of the loan system in 2015 and resulted in negative reactions from politicians, students and student unions.

Continuing on educational goals, they also functioned as overarching drivers of reform of the Dutch student finance system. Yet, each reform also had its own unique motive, all shaped by a certain societal and economic context. The introduction of the basic grant in 1986 arose from a desire for a transparent and simple student grant system. In contrast, starting with a desire by right-wing political parties to make students pay more for their own education, the House of Representatives only agreed on the loan system in 2015 when it became a financial necessity. In addition, the reintroduction of the basic grant in September 2023 is a result of the negative effects of the loan system, including the high debts and the mental pressure it causes students.

The importance given to educational goals makes it one of the pillars of the outcome of the Dutch student finance system reforms. The media has reflected to what extent these were important in the political implementation process and the views of students and student unions by addressing their protests. The way in which the process proceeds and how setbacks and criticism are dealt with also influence the perceived outcome of the student finance system reforms. Furthermore, particular value seems to be attached to extent in which a student finance system takes the family situation of the student (low or high income) and the degree of support that a parent can and should provide into account. In conclusion, the results indicate the pursuit of educational goals, the function of

studying, and societal context to be meaningful themes in the discourse of the latest Dutch student finance system reforms. In view of the significant function that is assigned to the student finance system, its implementation entails both opportunities and risks.

Discussion

The outcome of this research has provided insight into the process of educational reform. Specifically, it broadened our knowledge on the discourse of the latest student finance reforms in the Netherlands. In this chapter I link my findings to the theoretical framework as well as to other scientific research in the field, also highlighting its implications. Afterwards, I reflect on the research process, also taking into consideration its limitations. Finally, I provide the reader with recommendations for further research.

Viewed at a macro level, educational reform has been inevitable due to its growth as described at the beginning of this thesis. This also applies to the Dutch student finance system. The continuing expansion of higher education has forced the Dutch government to take a critical look at their student finance system, and even pushed them into the direction of a loan system during a period of economic hardship. Taking this reality as an example, it shows the challenges in finance and policy making that mass education has produced, as well as the crucial dimension of funding in shaping higher education (Adnett & Tlupova, 2008; Schulze-Cleven et al., 2017). Simultaneously, it aligns with aspects of Garritzmanns' Time-Sensitive Partisan Theory, explaining the influence of political views on the shaping of student finance reform (Garritzmann, 2016). To elaborate, as seen in the debate leading up to the introduction of the loan system, right-wing and left-wing parties had opposing views on education spending. Moreover, as Ansell (2010) already stated, the level of enrollment influenced their views. As enrollment was high during the debate around the loan system, left wing parties wanted to ensure the accessibility of higher education and thus opposed the introduction of this loan system. While right-wing parties were also concerned about accessibility, their actions and support of the loan system suggest they were not in favor of an expansion of higher education.

Considering the importance of context in the outcome of educational reform (Tyack & Cuban, 1995) and the existence of a success-failure spectrum regarding this outcome (McConnell, 2010), the outcomes of the three reforms discussed in this thesis seem to have shifted from bad to worse to better. While it is hard to pinpoint the extent to which a reform was a success or failure, looking at different reforms helps in understanding how they compare across the spectrum. To gain a deeper understanding of this spectrum, I will now turn to factors that influence it. First, connected to the growing belief in the power of education is the consideration of educational goals in the development of a student finance system (Schofer & Meyer, 2005), as seen in the case presented in this study. One aspect in relation to these educational goals that has received a great deal of attention in educational reform, not only in the Netherlands but worldwide, is the relation between income, equality, and accessibility (Acquah, 2021). It concerns the influence that income has on facilitating higher education, also the extent to which a parent can support their child. As reflected in

the case of this thesis, equality between different income groups is not only an educational goal, but also an important social value. Therefore, a student finance system will be labeled 'inadequate funding' if it prevents students from low-income families from studying or puts this group at a disadvantage compared to other income groups. This shows that responding to income is also critical in the success of an educational reform.

Another factor involving educational goals that is of influence on the perceived outcome of student finance system reforms, the living situation of students. Students who live with their parents are more likely to lack a sense of belonging, which in turn may play a role in the early dropout of first-year higher education students in the Netherlands (Pokorny et al., 2017). On the other hand, the case also shows a growth in the number of students who continue to live with their parents due to the rising study costs, which is an international occurring phenomenon (Strom & Strom, 2006). Therefore, as a student finance system influences students their living situation, the value attached to the living situation of students is a determining factor in the perceived success or failure of reforms of the system.

Looking at the educational goals from a different angle, I want to reflect on the following ambiguity within the Dutch student finance system: studying is one the one hand approached as an individual right and on the other a means to social functioning. Of course, one does not exclude the other and it is common for nations to incorporate both. Marginson and Yang (2022) show there are multiple interpretations of individualism and collectivism in education. Question is how these concepts are exactly interpreted by the Dutch. What can in any case be said is that there is a certain dualism in the shaping of the Dutch student finance system in which equality in terms of content revolves around both the private good and the public good (Marginson & Yang, 2022). On the one hand, part of the decision-making within the reform of the Dutch student finance system was motivated by economic objectives, which is in line with the growing global focus on effectuating a knowledge economy and investment in Human Capital (Gillies, 2011). On the other hand, this movement was criticized by politicians and students, as this approach lacked the consideration of individual needs and the power of education to achieve upward social mobility.

Limitations and recommendations

In order to bring nuance to my findings, I would like to critically highlight a number of conditions of this study. First, being a Dutch student myself, it is fair to assume that my own perspective and biases have influenced the approach of exploring the case of Dutch student finance system reforms. As a researcher, it is important to acknowledge that my personal beliefs, experiences, and preconceived notions might have guided the choices made in this research (Bulck et

al., 2019). Nevertheless, I also recognize that my position and background knowledge have been of value in understanding the complexities of the Dutch student finance reforms. I aimed to provide a transparent and subjective research. Therefore, I clearly documented my research process and engaged in critical reflection throughout the study.

Second, in selecting the data, concessions were made between collecting a concise number of articles on the one hand and a data collection reflecting a time frame of at least fifty years on the other. Naturally, as in any research, the relatively small amount of data has made it difficult to accurately reflect such a scope. What I want to emphasize, however, is that I have made the choice to exclude opinion articles, because of my desire to use only neutral sources. After data analysis, I see that first of all, the sources used are never completely free of opinion, because they deal with the different perspectives of society. In addition, I am now convinced that the opinion articles can be of added value because, as they will increase the scope of the research.

In addition, the current research shows the process of education reform from the perspective of two major national newspapers. It is important to be aware of the motivation of newspapers to include a certain news item. A newspaper article about a failed reform is perhaps more newsworthy than one about a successful reform (McConnell, 2015). Furthermore, as a result of only including newspaper articles, the streams of thought of politicians and other stakeholders in the decision-making process are disregarded. It is precisely the mapping of these perspectives that can shed new light on the question of how considerations have been plotted against each other and which motivations have been decisive in governing. It is valuable to map out how consensus is reached within the decision-making process, taking into account all its stakeholders (Wellen et al., 2012). Recognizing the possibilities of arriving at a more complete answer to my research question, the exploration of newspaper articles nevertheless enabled me as a researcher to gain insight into the public view on student finance reforms in the Netherlands, resulting in a general overview of the discourse.

Qualitative research is known for its time consuming process (Kohlbacher, 2006). Due to time constraints, the choice was made in this study to focus the data collection on a neutral source, which is suitable for an initial exploration of the subject. Although limiting certain aspects of the research, the methodological choices did not hinder the aim of this study. This thesis laid the groundwork for research into the reform of the Dutch student finance system and in a broader view added insight in the processes behind educational reform. Altogether, the case explored in this thesis shows that the outcome of student finance reform is influenced by a range of factors, including the challenges posed by mass education, the political views shaping the reform, and the ethical considerations surrounding educational goals. Furthermore, the reforms of the Dutch student finance system reflect the possibility of a spectrum of outcomes, shifting from perceived failures to successes.

As education today has a major influence on the functioning of societies, understanding the process of educational reform is crucial for both policy makers and researchers. Therefore, I would like to finish this thesis with a few recommendations for further research, providing a starting point in the ongoing exploration of the discourse in the field of educational reform. As this research gained insight in the processes around student finance reform in the Netherlands, it would be useful to explore the found themes more and link them to the outcome of student finance system reforms in order to further understand these processes. For example, research into the extent in which students experience the achievement of educational goals through student finance would provide valuable knowledge in the understanding of student finance reform outcomes. Moreover, turning this topic into cross-disciplinary research, this approach has the potential to add to the scientific literature on the socio-economic impact of student finance. In addition, analyzing the role of policy actors, institutions and other stakeholders will broaden the view on policy processes in educational reform and create insight in political dynamics. In this regard, media research focused on political pieces would be particularly interesting. Mapping the sequence and duration of parties in power will contribute to an in-depth exploration of Garritzmann's Time-Sensitive Partisan Theory, as well as provide an understanding of the factor of timing in shaping policy outcomes. Last, I want to emphasize the well-known value of comparative analysis. Comparing the case of the Dutch to student finance reforms in other countries contributes to the knowledge on the variations in approaches to student finance reform, policy decisions, and their outcomes. Furthermore, it could provide valuable insight into the factors that contribute to the outcome of educational reform in terms of success and failure. Recapitulatory, it takes research in fields of education, policy, ethics, and sociology to deepen our understanding of the complex dynamics at play in student finance reforms, their outcomes, and the broader landscape of educational reform.

References

- Acquah, A. (2021). Higher education finance between Ghana and the United States. *Current Issues in Comparative Education*, 23(1), 90-108. <https://doi.org/10.52214/cice.v23i1.8143>
- Adnett, N. (2006). Student finance and widening participation in the British Isles: common problems, different solutions. *Higher Education Quarterly*, 60(4), 296–311. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1111/j.1468-2273.2006.00325.x>
- Adnett, N., & Tlupova, D. (2008). Informed choice? The new English student funding system and widening participation. *London Review of Education*, 6(3), 243–254. <https://doi.org/10.1080/14748460802489371>
- Ansell, B. W. (2010). *From the ballot to the blackboard: The redistributive political economy of education*. Cambridge University Press. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1017/CBO9780511730108>
- Bartlett, L., & Vavrus, F. K. (2017). *Rethinking case study research: A comparative approach*. Routledge. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.4324/9781315674889>
- Bassett, R.M., & Maldonado-Maldonado, A. (2009). *International organizations and higher education policy. Thinking globally, acting locally?*. Routledge.
- Bennett, W. L., & Entman, R. M. (2001). *Mediated politics: Communication in the future of democracy*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511613852>.
- Boeije, H. (2002). A purposeful approach to the Constant Comparative Method in the analysis of qualitative interviews. *Quality and Quantity: International Journal of Methodology*, 36(4), 391-409. <https://doi.org/10.1023/A:1020909529486>
- Blackburn, L.H. (2016). Equity in student finance: Cross-UK comparisons. *Scottish Educational Review*, 48(1), 30-47. <https://doi.org/10.1163/27730840-04801004>
- Bulck, H. van den, Puppis, M., Donders, K., & Audenhove, L. van (Eds.). (2019). *The palgrave handbook of methods for media policy research* (Vols. 1, 4, 15). Palgrave Macmillan.
- Cardon-Quint, C., & Westberg, J. (2021). Educational finance in France and Sweden: A historiographical overview. *Nordic Journal of Educational History*, 8(2), 1–38.
- Garritzmann, J. L. (2015). Attitudes towards student support: how positive feedback-effects prevent change in the four worlds of student finance. *Journal of European Social Policy*, 25(2), 139–158. <https://doi.org/10.1177/0958928715573478>
- Gibbs, L., Kealy, M., Willis, K., Green, J., Welch, N., & Daly, J. (2007). What have sampling and data collection got to do with good qualitative research? *Australian and New Zealand Journal of Public Health*, 31(6), 540–544. <https://doi.org/10.1111/j.1753-6405.2007.00140.x>

- Gillies, D. (2011). State education as high-yield investment: human capital theory in European policy discourse. *Journal of Pedagogy / Pedagogický Casopis*, 2(2), 224–245.
<https://doi.org/10.2478/v10159-011-0011-3>
- Hillman, N. (2016). The coalition's higher education reforms in England. *Oxford Review of Education*, 42(3), 330–345. <https://doi.org/10.1080/03054985.2016.1184870>
- Hudson, B., Hunter, D., & Peckham, S. (2019). Policy failure and the policy-implementation gap: can policy support programs help? *Policy Design and Practice*, 2(1), 1–14.
<https://doi.org/10.1080/25741292.2018.1540378>
- Kauko, J., & Medvedeva, A. (2016). Internationalisation as marketisation? Tuition fees for international students in Finland. *Research in Comparative and International Education*, 11(1), 98–114. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1177/1745499916631>
- Knoepfel, C.R., First, F.P., Della Sala, R.M., & Ordu, A.C. (2014). Finance equity, student achievement, and justice. *Journal of Educational Administration*, 52(6), 812–832.
<https://doi.org/10.1108/JEA-02-2013-0019>
- Kohlbacher, F. (2006). The use of qualitative content analysis in case study research. *Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research*, 7(1), 1–30.
<https://doi.org/10.17169/fqs-7.1.75>
- Law, D. (2016). Going Dutch: Higher education in the Netherlands. *Perspectives: Policy and Practice in Higher Education*, 20(2-3), 99–109. <https://doi.org/10.1080/13603108.2015.1134696>
- Mangan, J., Hughes, A., & Slack, K. (2010). Student finance, information and decision making. *Higher Education: The International Journal of Higher Education and Educational Planning*, 60(5), 459–472. <http://dx.doi.org.proxy-ub.rug.nl/10.1007/s10734-010-9309-7>
- Marchand, W. (2014). *Onderwijs mogelijk maken: Twee eeuwen invloed van studiefinanciering op de toegankelijkheid van het onderwijs in Nederland (1815-2015)*. [S.n.]
- Marginson, S., & Yang, L. (2022). Individual and collective outcomes of higher education: a comparison of Anglo-American and Chinese approaches. *Globalisation, Societies and Education*, 20(1), 1–31. <https://doi.org/10.1080/14767724.2021.1932436>
- McConnell, A. (2010). Policy success, policy failure and grey areas in-between. *Journal of Public Policy* 30(30), 345–362. <https://doi.org/10.1017/S0143814X10000152>
- McConnell, A. (2015). What is policy failure? A primer to help navigate the maze. *Public Policy and Administration*, 30(3-4), 221–242. <https://doi.org/10.1177/0952076714565416>
- Meyer, J. W., Ramirez, F. O., & Soysal, Y. N. (1992). World expansion of mass education, 1870-1980. *Sociology of Education*, 65(2), 128–149.

- Murphy, J. (1989). Educational reform in the 1980s: Explaining some surprising success. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 11(3), 209–221. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.2307/1163617>
- Pokorny, H., Holley, D., & Kane, S. (2017). Commuting, transitions and belonging: the experiences of students living at home in their first year at university. *Higher Education: The International Journal of Higher Education Research*, 74(3), 543–558. <https://doi.org/10.1007/s10734-016-0063-3>
- Schmidt, M & White, R. E. (2004). Educational change: putting reform into perspective. *Journal of Educational Change*, 5(3), 207–211. <https://doi.org/10.1023/B:JEDU.0000041040.55866.12>
- Schofer, E., & Meyer, J. W. (2005). The worldwide expansion of higher education in the twentieth century. *American Sociological Review*, 70(6), 898–920.
- Schulze-Cleven, T., Reitz, T., Maesse, J., & Angermuller, J. (2017). The new political economy of higher education: between distributional conflicts and discursive stratification. *Higher Education: The International Journal of Higher Education Research*, 73(6), 795–812. <https://doi.org/10.1007/s10734-017-0114-4>
- Stack, M.L. (2010) Spin as symbolic capital: the fields of journalism and education policy-making. *International Journal of Leadership in Education*, 13(2), 107-119. <https://doi.org/10.1080/13603120903121721>
- Stokes, A., & Wright, S. (2010). What are the alternatives to student loans in higher education funding? *Contemporary Issues In Education Research*, 3(1), 19-30. <https://doi.org/10.19030/cier.v3i1.158>
- Strom, P.S., & Strom, R.D. (2006). Parent-child relationships in early adulthood: college students living at home. *Community College Journal of Research and Practice*, 29(7), 517-529. <https://doi.org/10.1080/10668920590953980>
- Taylor, B. J., & Cantwell, B. (2019). *Unequal higher education: Wealth, status and student opportunity*. Rutgers University Press. <https://doi.org/10.36019/9780813593531>
- Trow, M. (1973). *Problems in the transition from elite to mass higher education*. Carnegie Commission on Higher Education. <https://search-ebSCOhost-com.proxy-ub.rug.nl/login.aspx?direct=true&db=eric&AN=ED091983&site=ehost-live&scope=site>
- Tyack, D.B. & Cuban, L. (1995). *Tinkering toward Utopia: A century of public school reform*. Harvard University Press.
- Van der Werf, M. M. B., van Dijk, W. W., Schonewille, G. A., van der Steeg, M. W., & van Dillen, L. F. (2022). Encouraging recalibration of student loans in the Netherlands: The impact of information about future costs and the ease of adjustment. *Journal of Behavioral and Experimental Finance*, 34. <https://doi.org/10.1016/j.jbef.2022.100637>

- Wellen, R., Axelrod, P., Desai-Trilokekar, R., & Shanahan, T. (2012). The making of a policy regime: Canada's post-secondary student finance system since 1994. *Canadian Journal of Higher Education, 43*(3), 1-23. <https://doi.org/10.47678/cjhe.v42i3.2104>
- Weaver, K. 2010. But will it work? Implementation analysis to improve government performance. *Issues in Government Studies, 32*. 1–17

Appendix

A. Newspaper articles

	Newspaper article	Newspaper	Date
1a	Nieuw system studiefinanciering	NRC Handelsblad	16/01/1974
1a	Muis	NRC Handelsblad	17/01/1974
1a	Nota studiefinanciering	De Volkskrant	17/01/1974
1a	Ten geleide studiebeurzen	De Volkskrant	17/01/1974
1b	Academici-belasting verhoogt druk op student	De Volkskrant	18/05/1993
1b	Bij Rottenberg zijn actievoerende studenten aan het verkeerde adres	De Volkskrant	27/04/1993
1b	LSVb koppelt beurs aan toekomstig loon student	De Volkskrant	09/09/1993
1c	CDA pleit in verkiezingsprogram voor terugkeer van basisbeurs	De Volkskrant	11/10/2016
1c	Duikt de minister weg achter haar boeggolf?	De Volkskrant	20/04/2016
1c	Studenten pleiten voor terugkeer basisbeurs	De Volkskrant	22/04/2016
2a	CDA-plan eigen bijdrage bij studiefinanciering	NRC Handelsblad	11/11/1983
2a	Dit jaar nog geen wet op studiefinanciering	De Volkskrant	08/01/1983
2a	Ministerie werkt aan nieuw stelsel studiefinanciering	NRC Handelsblad	27/01/1983
2a	Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen	NRC Handelsblad	22/09/1983
2b	Welkom sociaal leenstelsel...	De Volkskrant	11/10/2012
2b	Afschaffen basisbeurs	De Volkskrant	21/01/2012
2b	Leenstelsel studenten mist steun senaat	NRC Handelsblad	21/11/2012
2b	Leenstelsel treft lagere inkomens	De Volkskrant	19/10/2012
2b	... rust zacht, basisbeurs	De Volkskrant	11/10/2012
2c	CDA: basisbeurs moet terug, leenstelsel 'dure vergissing'	De Volkskrant	29/10/2020
2c	CPB-onderzoek roept vragen op; Onduidelijk onderzoek CPB gaat in onderzoek naar effect leenstelsel op studenten cruciale vragen uit de weg	NRC Handelsblad	13/05/2020

2c	Dan liever de studie met het goede startsalaris en de baangarantie; Veilige studiekeuze	NRC Handelsblad	07/08/2020
2c	PvdA dumpst 'kroonjuweel' en wil studiebeurs terug	De Volkskrant	06/10/2020
3a	Bank verstrekt beurs aan trage studenten	De Volkskrant	20/11/1987
3a	Deetman geeft toe aan wensen over beurzen	De Volkskrant	19/06/1987
3a	Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk	De Volkskrant	24/03/1987
3a	Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziekten	De Volkskrant	23/10/1987
3a	Ten geleide: Deetman	De Volkskrant	16/10/1987
3a	Voorschotten bij studieschuld tellen	NRC Handelsblad	27/03/1987
3b	Eerste tussenstand	De Volkskrant	21/04/2016
3b	CU: laat student deel schuld aflossen door sociaal werk	De Volkskrant	25/04/2016
3b	Het leenstelsel staat nog recht overeind	De Volkskrant	02/06/2016
3c	Studenten gaan weer rente betalen over de studieschuld voor het eerst sinds 2016	De Volkskrant	19/10/2022

B. Code report

Educational goals

1. 1a. Ten geleide studiebeurzen

Studeren kan ook gezien worden als een belangrijke bezigheid ten dienste van de gemeenschap, die als tegenprestatie daarvoor „loon" beschikbaar stelt. Studeren is dan niet langer een luxe of een gunst, maar een recht, waaraan een bepaalde mate van zekerheid is verbonden.

2. 1a. Muis

Ongetwijfeld een zaak van grotere maatschappelijke rechtvaardigheid.

3. 1a. Nota studiefinanciering

Klein wil de student evenmin zien als een ondernemer, die investeert in zijn studie; het volgen van hoger onderwijs heeft echter wel degelijk ook individueel nut, aldus de nota.

4. 1b. Bij Rottenberg zijn actievoerende studenten aan het verkeerde adres

Rottenberg en Vreeman verdedigden minister Ritzen als een bewindsman die pal staat voor de kwaliteit van het onderwijs.

5. 1c. CDA pleit in verkiezingsprogramma voor terugkeer van basisbeurs

Door de ov-studentenkaart te schrappen, zegt het CDA, wordt geen afbreuk gedaan aan de financiële kwaliteitsimpuls die het onderwijs kreeg dankzij het leenstelsel.

6. 1c. CDA pleit in verkiezingsprogramma voor terugkeer van basisbeurs

Volgens het CDA gaat het leenstelsel in tegen de grondgedachte van het onderwijs: gelijke kansen voor iedereen.

7. 2b. Leenstelsel treft lagere inkomens

Mogelijk nog erger is dat met het schuldenstelsel het profijtbeginsel zijn intrede doet in het onderwijs. Het volgen van een hogere opleiding zal primair een zaak voor jezelf worden, terwijl studeren ook een maatschappelijke functie heeft. De hele samenleving profiteert immers van een goed opgeleide bevolking.

Effect student finance reform

Living situation student

8. 2c. CPB-onderzoek roept vragen op; Onduidelijk onderzoek CPB gaat in onderzoek naar effect leenstelsel op studenten cruciale vragen uit de weg

Het aantal studenten dat thuis blijft wonen, is de afgelopen jaren weliswaar gestegen, stelt het Centraal Planbureau vast, maar ook hier is het maar de vraag of dat komt door het leenstelsel.

9. 2c. Dan liever de studie met het goede startsalaris en de baangarantie; Veilige studiekeuze

Het leenstelsel had ook effect op het aantal studenten dat op kamers ging. Tussen 2013 en 2017 halveerde dat aantal, al lag dit ook aan het tekort aan kamers en de stijgende huurprijzen. Door het wegvallen van de basisbeurs kiezen sommige studenten die wél op kamers gaan voor een studie die meer geld oplevert, zodat ze hun schuld na het afstuderen sneller kunnen aflossen. Andere studenten blijven juist thuis wonen, waardoor hun studiekeuze überhaupt beperkter is, zegt Karreman.

Financial situation students

10. 3c. Studenten gaan weer rente betalen over de studieschuld voor het eerst sinds 2016

De rentestijgingen zijn relatief klein. Studenten die hebben gestudeerd onder het leenstelsel betalen vanaf 1 januari 0,46 procent over hun schuld, wat in veel gevallen zal neerkomen op enkele euro's per maand. Mbo-studenten en langer afgestudeerden betalen vanaf volgend jaar 1,78 procent over hun schuld.

11. 1a. Muis

Wat in de nota jammerlijk wordt gemist is een duidelijk onderscheid tussen kosten van levensonderhoud tijdens de studie en de onderwijskosten.

12. 3b. Eerste tussenstand

Studenten wier ouders niet aan de studiekosten kunnen of willen bijdragen, moeten weten dat ze in aanmerking komen voor een beurs. Voor deze groep zou de afschaffing van de studiefinanciering dus geen nadelige gevolgen moeten hebben.

13. 3b. Eerste tussenstand

Verder kan het geen kwaad studenten erop te attenderen dat de voorwaarden voor de uitkering en terugbetaling van studieleningen uiterst mild zijn - zeker in vergelijking met de Verenigde Staten, waar de collectieve studieschuld een bijna ondraaglijke last vormt.

14. 2b. Afschaffen basisbeurs

Studeren wordt duurder.

15. 2b. Afschaffen basisbeurs

Veel studenten lenen uitbundig om tijdens hun studie 'lekker te kunnen leven', daartoe aangemoedigd door de overheid. De kredietcrisis heeft echter duidelijk gemaakt dat er ook risico's kleven aan schulden maken, zeker bij 18-jarigen voor wie schuld een abstract begrip is. Voordat ook de basisbeurs in de bachelorfase wordt afgeschaft een maatregel die al jaren in de lucht hangt zouden politici hier toch nog eens over moeten nadenken.

16. 2c. Dan liever de studie met het goede startsalaris en de baangarantie; Veilige studiekeuze

In 2019 hadden in totaal 1,4 miljoen Nederlanders een studieschuld, bijna 400.000 meer dan begin 2015. Ook de gemiddelde schuld is opgelopen, van 12.400 euro in 2015 naar 13.700 in 2019.

17. 2b. Leenstelsel treft lagere inkomens

Deze jongeren halen om financiële redenen niet het maximale uit zichzelf.

18. 2b. Leenstelsel treft lagere inkomens

Hun besluit heeft ook grote economische gevolgen: TNO rekent ons voor dat elke afgestudeerde jongere jaarlijks 25 duizend euro voor zijn regio oplevert.

19. 2b. Leenstelsel treft lagere inkomens

Het leenstelsel zal een tweedeling veroorzaken: jongeren uit gezinnen met een laag inkomen zullen vanwege het vooruitzicht van torenhoge schulden afzien van een studie, jongeren uit rijke gezinnen daarentegen zullen rekenen op de financiële steun van hun vermogende ouders. Dat is slecht voor de emancipatie van lagere inkomensgroepen, onder wie helaas bovengemiddeld veel allochtonen.

20. 2b. ... rust zacht, basisbeurs

Sindsdien is de reus die de studiefinanciering ooit was, verschrompeld tot een dwerg. Met het huidige bedrag, 266 euro, kan een uitwonende student zijn huur niet meer betalen.

21. 2c. CPB-onderzoek roept vragen op; Onduidelijk onderzoek CPB gaat in onderzoek naar effect leenstelsel op studenten cruciale vragen uit de weg

Eerder onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) legde wél een direct verband tussen de invoering van het leenstelsel en de keuze van studenten om langer bij hun ouders te blijven wonen, zonder dat daar een administratieve verklaring voor werd gezocht.

22. 2c. CPB-onderzoek roept vragen op; Onduidelijk onderzoek CPB gaat in onderzoek naar effect leenstelsel op studenten cruciale vragen uit de weg

Daarin kregen ze gelijk: de gemiddelde studieschuld van 20- tot 25-jarigen steeg van 7.600 euro in 2015 naar 10.600 in 2018.

23. 2c. CPB-onderzoek roept vragen op; Onduidelijk onderzoek CPB gaat in onderzoek naar effect leenstelsel op studenten cruciale vragen uit de weg

Ook het CPB-onderzoek laat zien dat studenten vaker lenen. Ze lenen bovendien meer dan voor de invoering van het leenstelsel.

24. 2c. CPB-onderzoek roept vragen op; Onduidelijk onderzoek CPB gaat in onderzoek naar effect leenstelsel op studenten cruciale vragen uit de weg

Dat die langetermijngevolgen groot zijn, bleek vorig jaar in het rapport Hoge verwachtingen van de Sociaal-Economische Raad (SER). Hierin uit de SER ernstige zorgen over het leenstelsel. De gevolgen daarvan gaan „verder dan het opbouwen van een studieschuld": jongeren zouden vanwege hun hoge schulden belangrijke beslissingen in het leven uitstellen, zoals een huis kopen en kinderen krijgen.

25. 2c. Dan liever de studie met het goede startsalaris en de baangarantie; Veilige studiekeuze

Studenten lenen sindsdien vaker en meer, stelde het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) vorig jaar vast.

26. 2c. Dan liever de studie met het goede startsalaris en de baangarantie; Veilige studiekeuze

Met een hoge studieschuld in het vooruitzicht, wordt het startsalaris bepalender.

27. 2b. Leenstelsel treft lagere inkomens

Eisen aan studenten moeten inhoudelijk zijn, niet financieel. Een leenstelsel veroorzaakt een tweedeling tussen rijk en arm.

28. 2b. Leenstelsel treft lagere inkomens

In het leenstelsel van PvdA en VVD zullen studenten worden opgepadeld met minimaal 13 duizend euro extra schuld na hun studie. Logischerwijs zullen nogal wat studenten om die reden afhaken.

29. 2b. Leenstelsel treft lagere inkomens

Het vooruitzicht van torenhoge schulden zal ertoe leiden dat studenten calculerend worden ten aanzien van hun studiekeuze. Ongeacht het maatschappelijk belang zal eerder worden gekozen voor een opleiding die snel geld oplevert.

30. 2c. CDA: basisbeurs moet terug, leenstelsel 'dure vergissing'

studenten die noodgedwongen moesten lenen

31. 3c. Studenten gaan weer rente betalen over de studieschuld voor het eerst sinds 2016

De mededeling ligt gevoelig onder jongeren, die zich al slachtoffer voelen van het 'gefaalde experiment' dat het leenstelsel is gebleken.

32. 3b. Eerste tussenstand

Waar het eerste effect nog van calculerend burgerschap heette te getuigen, geldt het tweede effect als het zoveelste symptoom van een sociale tweedeling in het onderwijs.

33. 3b. Eerste tussenstand

Daarbij moet niet alleen worden gekeken naar de gevolgen voor de sociaal zwakkeren, maar ook naar de ontwikkeling van de totale studieschuld in Nederland en naar de verbetering van de onderwijskwaliteit die de politiek bij de invoering van het leenstelsel in het vooruitzicht heeft gesteld.

34. 3b. Eerste tussenstand

Tot die tijd moet de sociale pretentie van het studievoorschot zo goed mogelijk gestand worden gedaan.

35. 3b. Eerste tussenstand

Sociale pretentie moet gestand worden gedaan.

*Accesibility and study choice*36. 2c. CPB-onderzoek roept vragen op; Onduidelijk onderzoek CPB gaat in onderzoek naar effect leenstelsel op studenten cruciale vragen uit de weg

Het Centraal Planbureau beperkt zich in het onderzoek tot havo- en vwo-scholieren, en toont dus niet het effect van de invoering van het leenstelsel op de doorstroom van mbo-studenten naar het hbo, en van

hbo-studenten naar de universiteit. En dat terwijl juist over het effect van het leenstelsel op die groepen zorgen bestaan.

37. 2c. CPB-onderzoek roept vragen op; Onduidelijk onderzoek CPB gaat in onderzoek naar effect leenstelsel op studenten cruciale vragen uit de weg

Recent onderzoek van de onderwijsinspectie laat zien dat mbo'ers sinds 2015 minder vaak kiezen voor een vervolgstudie aan het hbo. Het is de vraag of dat komt door de, tot voor kort, gunstige arbeidsmarkt voor studenten met een mbo-diploma, óf door leenangst.

38. 3b. Eerste tussenstand

Als het leenstelsel, dat niet zonder reden sociaal is genoemd, de toegankelijkheid van het hoger onderwijs inderdaad structureel zou beperken, zijn wellicht maatregelen nodig.

39. 2c. CPB-onderzoek roept vragen op; Onduidelijk onderzoek CPB gaat in onderzoek naar effect leenstelsel op studenten cruciale vragen uit de weg

De toegankelijkheid van het hoger onderwijs is níét minder geworden sinds de invoering van het leenstelsel in 2015.

40. 2b. Welkom sociaal leenstelsel...

Studentenorganisaties maken zich zorgen over de toegankelijkheid van het hoger onderwijs. Als het door een lening na afloop te duur wordt, zullen jonge mensen niet gaan studeren, denken ze.

41. 1c. Studenten pleiten voor terugkeer basisbeurs

Deze week volgde het nieuws dat hogescholen en universiteiten dit collegejaar circa 15 procent minder nieuwe aanmeldingen kregen van studenten met laagopgeleide ouders. Ook het aandeel studenten met een functiebeperking nam af.

42. 3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

Overigens denkt hij dat het effect nog eerder is dat veel jongeren niet aan een studie beginnen, met name kinderen van bijstandsmoeders.

43. 1c. Duikt de minister weg achter haar boeggolf?

Critici vinden dat Bussemaker zich te veel verschuilt achter de boeggolf. Zij denken dat het leenstelsel kinderen ervan weerhoudt te gaan studeren - en dan vooral kinderen van laagopgeleiden. Over die afschrikkende werking van het leenstelsel rept de minister nauwelijks.

44. 1c. Duikt de minister weg achter haar boeggolf?

De instroom van studenten daalt, vooral van die met laagopgeleide ouders.

45. 1c. CDA pleit in verkiezingsprogramma voor terugkeer van basisbeurs

Zij verwacht niet dat het nieuwe financieringsstelsel - een punt dat de PvdA in het regeerakkoord inbracht als 'sociaal leenstelsel' - op langere termijn jongeren belemmert te gaan studeren.

46. 1c. CDA pleit in verkiezingsprogramma voor terugkeer van basisbeurs

Lagere instroomcijfers over het studiejaar 2015-2016. 'Juist diegenen voor wie het niet vanzelfsprekend is om te gaan studeren, haken af', zegt CDA-Kamerlid en onderwijswoordvoerder Michel Rog.

47. 1c. CDA pleit in verkiezingsprogramma voor terugkeer van basisbeurs

De Christendemocraten vinden het 'onacceptabel' om drempels op te werpen voor de toegankelijkheid van het hoger onderwijs.

48. 1b. Academici-belasting verhoogt druk op student

Het forumlid de heer R. F. M. Lubbers merkte namens de Unie van Katholieke Studentenverenigingen evenwel op dat het vooruitzicht van terugbetaling de beslissing om te gaan studeren negatief kan beïnvloeden.'

49. 1a. Ten geleide studiebeurzen

Bovendien zal de toekenning van een basisbeurs er zeker aan mee helpen het drempel-effect, dat nog steeds voor de poorten van de universiteiten optreedt, verder te verminderen.

50. 1c. CDA pleit in verkiezingsprogramma voor terugkeer van basisbeurs

Zij verwacht niet dat het nieuwe financieringsstelsel - een punt dat de PvdA in het regeerakkoord inbracht als 'sociaal leenstelsel' - op langere termijn jongeren belemmert te gaan studeren.

51. 1c. Duikt de minister weg achter haar boeggolf?

Volgens minister Bussemaker is dat niet te wijten aan het leenstelsel, maar aan een 'boeggolf'.

52. 1c. Duikt de minister weg achter haar boeggolf?

Toch maakt de onderzoeker een voorbehoud, omdat nog niet bekend is of de instroom zich de komende jaren weer zal normaliseren. 'Pas als we weten hoeveel studenten zich volgend collegejaar aanmelden, en als we weten hoe de uitval in het eerste jaar zich ontwikkelt, kunnen we inschatten wat het effect van het studievoorschot echt is geweest.

53. 1a. Muis

Al deze maatregelen beogen de afhankelijkheid van de student van het inkomen van de ouders te slechten en de studie en de voortzetting daarvan uitsluitend afhankelijk te maken van de prestaties van de student.

54. 1b. Bij Rottenberg zijn actievoerende studenten aan het verkeerde adres

De beurs wordt afhankelijk van het ouderlijk inkomen, schetsten Rottenberg en Vreeman. Studenten uit de lagere inkomensgroepen krijgen een hoge beurs, zodat zij betrekkelijk weinig hoeven te lenen. Compleet met een soepele terugbetalingsregeling - alleen aflossen als je een goede baan hebt - is de toegankelijkheid van het hoger onderwijs daarmee gewaarborgd, aldus Rottenberg en Vreeman.

55. 3b. Het leenstelsel staat nog recht overeind

gedaalde inschrijving van mensen met een functiebeperking en van chronisch zieken

56. 3b. Eerste tussenstand

Want voortijdige studie-uitval is nog altijd een van de grootste problemen van het hoger onderwijs in Nederland.

57. 3b. Eerste tussenstand

De gevolgen van de invoering van het sociaal leenstelsel - of 'studievoorschot' - in het hoger onderwijs waren tot op zekere hoogte te voorzien: in het laatste jaar vóór de invoering van het nieuwe systeem zwol de instroom aan door toedoen van studenten die nog wilden profiteren van de basisbeurs (zo'n 280 euro per maand voor uitwonenden). In het eerste jaar ná de stelselwijziging ontbreekt deze prikkel en neemt het aantal inschrijvingen weer af. Minister Jet Bussemaker vergeleek deze beweging met een boeggolf.

58. 3b. Eerste tussenstand

Als het leenstelsel zwak gemotiveerde scholieren afschrikt, is dat slechts een aanbeveling.

59. 3b. Eerste tussenstand

Het zijn namelijk kinderen van lager opgeleiden die afzien van een studie uit beduchtheid voor de schuld die daaruit voortvloeit

60. 2b. Welkom sociaal leenstelsel...

De studenten weten zich gesteund door het Centraal Planbureau. Dat verwacht dat deelname aan het hoger onderwijs afneemt als studenten hun studie zelf moeten bekostigen. Ook de koepel van hogescholen is om die reden tegen. 'Als de basisbeurs wordt afgeschaft, blijven twintigduizend studenten weg', zei voorzitter Thom de Graaf in september bij de opening van het hogeschooljaar. 'Dat zijn voor driekwart potentiële hbo-studenten.'

61. 2c. CPB-onderzoek roept vragen op; Onduidelijk onderzoek CPB gaat in onderzoek naar effect leenstelsel op studenten cruciale vragen uit de weg

Volgens het CPB laten middelbare scholieren zich bij het kiezen van een studie niet afschrikken door het leenstelsel.

62. 2c. Dan liever de studie met het goede startsalaris en de baangarantie; Veilige studiekeuze

Aanvankelijk koos hij voor een studie digitale vormgeving. „Maar toen vroeg mijn moeder of ik niet liever iets met meer perspectief zou kiezen. Dat vond ik wel een goed punt", zegt Derksen. „Zeker omdat ik geld moet lenen, en uiteindelijk weer terugbetalen, om de studie te kunnen volgen."

63. 2c. Dan liever de studie met het goede startsalaris en de baangarantie; Veilige studiekeuze

„Ik wilde een studie met baangarantie en een studie waarmee ik die schuld makkelijk zou kunnen terugbetalen", vertelt Edelaar. Een vergelijkbare studie aan de hogeschool in Leiden had eigenlijk beter bij haar gepast. „Maar op kamers gaan was te duur en de reistijd te lang", zegt ze. Spijt heeft ze vooralsnog niet. „Uiteindelijk vind ik deze studie ook erg leuk."

64. 2c. Dan liever de studie met het goede startsalaris en de baangarantie; Veilige studiekeuze

Een studielening is natuurlijk een investering in jezelf", zegt Edelaar. „Maar ik wil na mijn opleiding zo snel mogelijk een frisse start kunnen maken. Een hoge schuld is niet waar ik over na wil denken als ik begin met werken, of bijvoorbeeld een huis wil kopen.

65. 3b. Eerste tussenstand

Minister Jet Bussemaker vergeleek deze beweging met een boeg golf.

66. 2c. Dan liever de studie met het goede startsalaris en de baangarantie; Veilige studiekeuze

Door het wegvallen van de basisbeurs kiezen een aantal havisten nu minder vrij, constateert onderzoeker Karreman. „Terwijl in het onderwijs voor iedereen dezelfde toegankelijkheid en keuzevrijheid zouden moeten gelden.“

67. 2c. Dan liever de studie met het goede startsalaris en de baangarantie; Veilige studiekeuze

Het studieleenstelsel heeft weinig invloed op de keuze om al dan niet te gaan studeren, maar beïnvloedt wel de studiekeuze. Het startsalaris wordt belangrijker.

68. 2c. Dan liever de studie met het goede startsalaris en de baangarantie; Veilige studiekeuze

Desondanks heeft het leenstelsel volgens onderzoeksbureau ResearchNed nauwelijks invloed op de keuze van middelbare scholieren om te gaan studeren.

69. 2c. Dan liever de studie met het goede startsalaris en de baangarantie; Veilige studiekeuze

Het stelsel heeft wél invloed op de studie die middelbare scholieren vervolgens kiezen, concludeerde onderzoeker Bas Karreman van de Erasmus Universiteit in Rotterdam.

70. 2c. Dan liever de studie met het goede startsalaris en de baangarantie; Veilige studiekeuze

Scholieren met een vwo-diploma maakten nauwelijks andere keuzes ten opzichte van de periode voor het leenstelsel, bleek uit het onderzoek. „Maar bij middelbare scholieren met een havo-diploma zagen we wel effect“, zegt Karreman. Zij kiezen nu vaker dan voorheen voor een studie met een hoger startsalaris. Het aantal havisten dat zich in de studiekeuze laat leiden door het startsalaris, is met 8 procent gestegen, blijkt uit het onderzoek.

71. 2c. Dan liever de studie met het goede startsalaris en de baangarantie; Veilige studiekeuze

Het effect dat factoren als woonplaats en het inkomen van ouders hebben op de studiekeuze die scholieren maken, wordt dus versterkt door het wegvallen van de basisbeurs.

Pressure on students

72. 2c. CDA: basisbeurs moet terug, leenstelsel 'dure vergissing'

Het is een systeem dat aan jonge mensen veel druk oplegt en ze een start in het leven geeft met enorme schulden.

73. 1a. Nota studiefinanciering

de staatssecretaris afstapt van zijn eerder gelanceerde plan om mensen die gestudeerd hebben, extra te belasten via een zogenaamde „academici-belasting“.

74. 1b. Academici-belasting verhoogt druk op student

Het citaat geeft precies de kern weer van het huidige conflict over de studiefinanciering. Minister Ritzen van Onderwijs wijst op de sterke positie van academici, de studenten wijzen op de psychologische drempel die hoge studieschulden kunnen opwerpen.

75. 1b. Academici-belasting verhoogt druk op student

Sterker nog: het is de vraag of de druk op studenten niet groter wordt. De ex-studenten die belasting moeten betalen voor hun opvolgers zullen waarschijnlijk eisen dat hun geld goed wordt besteed. Wie al een jaar of negen duizenden guldens academici-belasting betaalt, zal steeds klemmender vragen gaan stellen. Werken studenten wel hard genoeg? Waarom moet ik betalen voor al die psychologiestudenten waarvoor geen plaats is op de arbeidsmarkt? Hoe minder studenten afhankelijk zijn van hun ouders, hoe meer dergelijke utilitaire overwegingen een rol gaan spelen.

76. 1b. Bij Rottenberg zijn actievoerende studenten aan het verkeerde adres

'Ik vind dat we met de maatregelen bij de studiefinanciering en de bijstand zeker een last op de schouders van jongeren leggen. Maar wel één die dragelijk is. En in hun eigen belang.

77. 1b. LSVb koppelt beurs aan toekomstig loon student

Afhankelijk van de rentestand en haar eigen inkomen zal zij in vijftien jaar tussen de dertig- en vijftigduizend gulden aan rente en aflossing aan de Informatiseringsbank moeten overmaken.

78. 1a. Nota studiefinanciering

de staatssecretaris afstapt van zijn eerder gelanceerde plan om mensen die gestudeerd hebben, extra te belasten via een zogenaamde „academici-belasting“.

Reform

Costs

79. 3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

Over de totale kosten van het beurzenstelsel kon Deetman slechts onder voorbehoud cijfers geven. Zoals het er nu naar uitziet, wordt er dit jaar in totaal 3,1 miljard uitgegeven, ongeveer honderd miljoen minder dan was verwacht.

80. 3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

Hoewel de uitgaven dalen, is het aantal studenten met een basisbeurs gestegen. Aan basisbeurzen wordt dan ook 270 miljoen gulden meer betaald dan was verwacht. Maar de uitgaven aan leningen en aanvullende financiering blijken elk 140 miljoen goedkoper uit te vallen.

81. 3a. Ten geleide Deetman

Een van de absurde gevolgen is dat de kosten van de invoering van het studiefinancieringsstelsel door de overijlde gang van zaken inmiddels met honderden miljoenen zijn uitgestegen boven het begrote bedrag. Dat is nog eens andere koek dan een bezuiniging van 140 miljoen, zoals Deetman voor ogen had.

82. 2a. Dit jaar nog geen wet op studiefinanciering

Met de minister van Financiën moeten afspraken worden gemaakt over het bedrag dat studenten in totaal maximaal kunnen lenen op de kapitaalmarkt.

83. 2a. Ministerie werkt aan nieuw stelsel studiefinanciering

In het plan wordt voorgesteld om de collegegelden voor het hoger beroepsonderwijs te brengen op 2500 gulden en die van het wetenschappelijk onderwijs tot 4000 gulden. Studiekosten als collegegeld, uitgaven voor boeken e.d. zullen niet door iedere student tegen de marktrente moeten worden geleend.

84. 2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Nu wordt gelaten vastgesteld dat vernieuwing van het huidige stelsel niet tot de mogelijkheden behoort, "aangezien de daarvoor noodzakelijke financiële oplossing niet aanvaardbaar is". Met andere woorden: er is geen geld voor.

85. 2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Maar de basis kost de overheid te veel en de rentedragende leningen leggen een onaanvaardbaar en onverantwoord beslag op de kapitaalmarkt (ruwweg twee miljard per jaar), aldus minister Deetman in de begroting waarin hij zijn afhaken op dit punt aankondigt.

86. 2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Bevat de begroting voor 1984 ook de aankondiging van een bezuiniging van 52,4 miljoen op de studiefinanciering.

87. 2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Ondanks de bezuinigingen zullen de uitgaven voor studiefinanciering in 1984 ruim 300 miljoen meer bedragen dan in 1983.

88. 2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

De uitgaven voor studiefinanciering stijgen, en daarenboven lopen de inkomsten terug. Weliswaar werd in 1982 122 miljoen terugbetaald van de enorme bedragen aan renteloze leningen die aan de in de jaren zestig en zeventig gestaag stijgende studentenstroom werden voorgeschoten, maar het terugkrijgen van het geld stagneert ernstig.

89. 2b. Welkom sociaal leenstelsel...

Politieke partijen kunnen daarvoor een gunstig rentetarief afspreken. Nu is de rente voor studieleningen met 1,39 procent laag.

90. 2b. Welkom sociaal leenstelsel...

Op termijn gaat het om 800 miljoen euro.

*Proces – decision-making*91. 2b. Afschaffen basisbeurs

In een tijd van harde bezuinigingen is het een redelijke maatregel, maar aan schulden maken kleven risico's.

92. 2b. Leenstelsel treft lagere inkomens

Kortom, niet selecteren op centen maar op talenten.

93. 2b. Leenstelsel treft lagere inkomens

Wat doen we dan tegen de hoge uitval? Hoe maken we het studeren minder vrijblijvend? Niet door het opwerpen van financiële drempels, maar door invoering van inhoudelijke drempels. Door goede voorlichting te geven elke nieuwe student voert een intakegesprek waarin hij zijn motivatie moet toelichten. Door te zorgen voor opleidingen van hoog niveau. Studenten mogen geen kans krijgen zich aan de opleiding te onttrekken omdat deze te gemakkelijk zou zijn. Dat kan door te investeren in intensieve begeleiding, voldoende contacturen en een hoogwaardig opleidingsprogramma.

94. 2c. PvdA dumpst 'kroonjuweel' en wil studiebeurs terug

In het kabinet-Rutte II (van VVD en PvdA) volgde de invoering van het leenstelsel. Toenmalig PvdA-minister Jet Bussemaker van Onderwijs noemde haar wetsvoorstel 'evenwichtig' en 'zeer noodzakelijk'. De aanvullende beurs, die is verbonden aan het inkomen van de ouders, ging omhoog. Het leenstelsel leverde een bezuiniging op van 1 miljard euro, waarover werd afgesproken dat die ten goede zou komen aan het hoger onderwijs.

95. 2b. ... rust zacht, basisbeurs

De gedachte achter de wet was simpel, zegt hij: 'Financiële onafhankelijkheid voor de student en een gelijk bedrag voor ieder. Klaar.' Lachend erkent hij dat de wet 'wat royaal' was.

96. 2c. CPB-onderzoek roept vragen op; Onduidelijk onderzoek CPB gaat in onderzoek naar effect leenstelsel op studenten cruciale vragen uit de weg

De vraag is vooral wat voor een volgend kabinet zwaarder zal wegen: een onderzoek dat aantoont dat scholieren zich niet laten tegenhouden door een studieschuld? Of de gevolgen op de langere termijn van diezelfde studieschuld?

97. 2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Nu schrijft Deetman opnieuw dat het "aanvaardbaar wordt geacht voor het bedrag aan levensonderhoud in de rijksstudietoelageregeling aansluiting te zoeken bij die RWW-uitkeringen". Naast deze verlaging tot RWW-niveau voor 18- tot 20-jarigen wil hij de bijdrage vrije voet van het ouderlijk inkomen bevriezen en leeftijd en woonsituatie van andere kinderen uit een gezin niet langer van invloed laten zijn op de hoogte van de toelage.

98. 2a. Dit jaar nog geen wet op studiefinanciering

de leeftijd waarop men meerderjarig wordt is thans 21 jaar. Als straks studenten vanaf achttien jaar een toelage krijgen en kunnen lenen, moet die meerderjarigheidsgrens omlaag naar achttien jaar.

99. 2a. Ministerie werkt aan nieuw stelsel studiefinanciering

Een basisbeurs voor iedere student, bedoeld om te voorzien in de kosten van levensonderhoud en in overeenstemming gebracht met 80 procent van de bijstandsuitkering, is het uitgangspunt voor een nieuw

stelsel van studiefinanciering waaraan op het ministerie van onderwijs wordt gewerkt. Naast de beurs zullen rentedragende leningen worden verstrekt om het collegegeld en andere studiekosten te betalen.

100.2a. Ministerie werkt aan nieuw stelsel studiefinanciering

In het plan wordt voorgesteld om de afbetaling van de lening te koppelen aan het inkomen van de afgestudeerde. Wie dan het minimumloon verdient, hoeft slechts 5 procent van zijn jaarsalaris te gebruiken voor aflossing van de studieschuld. Bij een bedrag van vier maal modaal moet 27.000 per jaar afgedragen worden. De afbetaling zou worden gebonden aan een maximale termijn van 15 a 16 jaar. Daarna zou de overgebleven schuld worden kwijtgescholden.

101.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Ten slotte worden de extra toelagen voor studenten in het wetenschappelijk onderwijs voor de aanschaf van microscopen, teken tafels, dure studieboeken en tandheelkundig instrumentarium afgeschaft.

102.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Voor alle plannen gold dat ze betaald zouden worden met het geld dat nu voor de studiefinanciering en de kinderbijslag voor achttienjarigen (en ouder) wordt uitgegeven.

103.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Minister Deetman tilt niet zo zwaar aan de aantasting van het ouderlijk gezag die het gevolg zou zijn van het — via een studiefinancieringsregeling — rechtstreeks aan de kinderen uitkeren van kinderbijslag. Hij vindt dat het geld dat bij een hernieuwd studiefinancieringsstelsel op de uitgaven voor de kinderbijslag wordt bespaard, overgeheveld moet worden naar zijn departement. Bij zijn vernieuwingswerk zal het tien jaar oude adagium dat studenten onafhankelijk van hun ouders moeten worden, niet meer gelden. Dat is een onmogelijkheid, schrijft hij. Zonder het geld dat ouders nu bijdragen, komt hij er financieel niet uit.

104.2b. Welkom sociaal leenstelsel...

Nu krijgen studenten maandelijks een vast bedrag van de overheid: 96 euro als ze bij hun ouders wonen, 266 euro als ze op kamers wonen. Die basisbeurs zou verdwijnen; in plaats daarvan moeten de studenten geld lenen voor hun studie. Het 'sociale' van die lening zit erin dat studenten pas terugbetalen als ze een baan vinden, en ook nog afhankelijk van de hoogte van hun salaris.

105.3b. Het leenstelsel staat nog recht overeind

En zij zal intensief aan 'cruciale' voorlichting over het leenstelsel blijven doen.

106.2a. CDA plan eigen bijdrage bij studiefinanciering

Met de invoering van zo'n eigen bijdrage zou voor een groot deel compensatie binnen de onderwijsbegroting worden gevonden voor het niet doorgaan van de schoolgeldheffing voor leerplichtige kinderen.

107.2a. CDA plan eigen bijdrage bij studiefinanciering

Het gaat niet alleen om de directe opbrengst van de eigen bijdrage, maar tevens om een belangrijk bijeffect; de grote toestroom van aanvragers voor studiebeurzen, als gevolg van de werkloosheid, wordt beperkt.

108.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Dat mechanisme doet het effect van de bezuinigingen teniet. Studiefinanciering zal dan ook door de stuurgroep die dit najaar het kabinet advies uitbrengt over het effect van de ombuigingen, worden doorgelicht.

109.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Door de verminderde werkgelegenheid neemt het aantal debiteuren dat niet in staat is geheel of gedeeltelijk aan hun verplichtingen te voldoen sterk toe, zo luidt de verklaring en voorlopig ziet het er niet naar uit dat deze situatie zal verbeteren.

110.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Een ander probleem waar de Groninger afdeling van O&W mee kampt, is fraude. Te vaak krijgt een student met een toelage ook nog (twee of driedubbele) kinderbijslag of trekt pa nog kinderaftrek af.

111.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Deze groei is het gevolg van de inkomensontwikkeling waardoor steeds meer mensen een beroep doen op studiefinanciering. Het aantal aanvragers stijgt zo snel dat het in de hand houden van de bedragen die per student de deur uitgaan, niet leidt tot een beheersing van de uitgaven. Er wordt zelfs verwacht dat de uitgaven voor deze post in 1984 het begrote bedrag zullen overschrijden.

112.3c. Studenten gaan weer rente betalen over de studieschuld voor het eerst sinds 2016

De rentestijging is geen actief overheidsbeleid, maar het gevolg van ontwikkelingen op de kapitaalmarkt.

113.3a. Bank verstrekt beurs aan trage studenten

Deetman was niet bereid de studenten binnen het bestaande studiebeurzenstelsel een aparte status te geven, onder meer omdat dat zou leiden tot nog meer problemen bij de uitvoering van de wet studiefinanciering.

114.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Een probleem van een volstrekt andere orde vormen de talrijke raakvlakken tussen WSF en de fiscale en sociale wetten. Een studiebeurs wordt gezien als een zelfstandig inkomen, ook al is dat veel lager dan de wettelijke minimale bijstandsnorm. Het hebben van kinderen meteen eigen inkomen heeft gevolgen voor de omvang van belastingafdracht en sociale uitkeringen. Voor velen, ook deskundigen, is tot op heden onduidelijk hoe de wetten in hun samenhang moeten worden geïnterpreteerd.

115.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Ook over een aantal andere onderdelen van de wet bestaat nog geen, of pas sinds kort, duidelijkheid.

116.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Een ander, onverwacht element van het nieuwe stelsel, is de verschuiving van de uitbetaling van de studiebeurs naar het eind van de maand. Vroeger kregen de studenten hun beurs vooruitbetaald. De betaaldatum is eerst verschoven naar de tiende van de maand en wordt in mei aanstaande naar de vijftiende verplaatst. Alles bij elkaar moeten de studenten dus een keer een maand op hun geld wachten.

117.3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

Komend studiejaar zullen de meeste studenten hun collegegeld (twaalfhonderd gulden in het hbo en zestienhonderd voor de universiteiten) moeten voorschieten. Ze krijgen het achteraf in twaalf maandelijks termijnen bij hun studiebeurs terugbetaald.

118.3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

De afbetaling van te veel uitgekeerde voorschotten op studiebeurzen wordt gespreid over een langere periode.

119.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

Van verscheidene kanten werd erop aangedrongen op dit punt terug te grijpen naar de oude wet. Daarin telde vijf jaar na de scheiding alleen het inkomen van de verzorgende ouder mee. Het idee dat kinderen hun ouders een proces aandoen om aan geld te komen, vonden veel sprekers op de hoorzitting te stuitend om over te praten.

120.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Uitstel betaling tot einde maand levert Deetman niets op voor mensen die al studerende kinderen hadden en er dus werkelijk op achteruit gaan. Eerstejaars die onder het oude regime meer zouden hebben gekregen, hebben pech gehad.

121.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Minister Deetman heeft hun vorige week (bijna een halfjaar na het van kracht worden van de wet) een handreiking gedaan door te melden dat iedereen die er — in vergelijking met de oude studiebeurzenwet — meer dan 2500 gulden per jaar op achteruit gaat, een compensatie krijgt

122.3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

Volgens Deetman werkt het studiebeurzenstelsel, onder de erkenning dat er zekere problemen zijn, door de bank genomen goed. De achterstand in de verwerking van brieven zal binnen twee maanden zijn ingelopen, zo meldde de minister. Op dit moment liggen er bij de Centrale Directie Studiefinanciering in Groningen tussen de dertig- en veertigduizend onbehandelde brieven. Per dag gaan driehonderd mensen zelf naar Groningen, omdat ze telefonisch noch schriftelijk met het ministerie kunnen communiceren.

123.3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

De ministerschat dat 140 duizend studenten van oktober vorig jaar tot april dit jaar een te hoog voorschot op hun studiebeurs hebben gekregen. Het te veel betaalde werd vanaf 1 april dit jaar verrekend met de definitief vastgestelde beurzen.

124.3a. Voorschotten bij studieschuld tellen

De voorschotten die het ministerie te veel heeft betaald aan studenten, dienen bij de studieschuld te worden geteld en niet met f 200 per maand te worden verrekend, zoals minister Deetman wil. De grote partijen zijn het hierover eens.

125.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Het vooruitzicht dat de rente die afgestudeerden op hun aanvullende lening betalen, wellicht wordt gebruikt voor verbetering van het stelsel en vergroting van de ouderonafhankelijkheid, is een lokkend toekomstperspectief.

126.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

De stiefkinderen van het oude stelsel (de studenten in het middelbaar beroepsonderwijs) doen nu ook voor vol mee, de afbetalingsvoorwaarden zijn verbeterd, de kinderbijslag vanaf achttien jaar is omgezet in een studiebeurs en de toelage wordt voortaan rechtstreeks aan de studentenzelf uitbetaald, in plaats van aan hun ouders, zoals vroeger vaak het geval was.

127.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Zo op het oog heeft minister Deetman van Onderwijs met de nieuwe Wet op de studiefinanciering voor achttienplussers (de WSF) het fundament gelegd voor een redelijk en rechtvaardig studiebeurzenstelsel. De combinatie van een basisbeurs voor alle studerende met een aanvullende lening en daar bovenop eventueel nog een aanvullende beurs, is knap bedacht binnen de minimale financiële ruimte die Deetman van Ruding kreeg.

128.1b. Bij Rottenberg zijn actievoerende studenten aan het verkeerde adres

'dragelijk' en 'noodzakelijk

129.1a. Ten geleide studiebeurzen

Wat over is gebleven is een vrij doorzichtig systeem en dat is op zichzelf een winstpunt

130.1b. LSVb koppelt beurs aan toekomstig loon student

De uitgedachte constructie oogt sympathiek

131.1b. Academici-belasting verhoogt druk op student

praktische en politieke bezwaren

132.1a. Ten geleide studiebeurzen

is een dergelijk lijntje naar de inkomenspolitiek (los van de vraag of dit via een „academicus-belasting“ zou moeten lopen volledig onder tafel geraakt. Inderdaad een gemiste kans.

133.1c. Duikt de minister weg achter haar boeggolf?

Wie er na het behalen van het diploma een jaartje tussenuit ging, viel bij terugkeer onder het nieuwe leenstelsel. Wie zijn droom opzij schoof en meteen ging studeren, kreeg nog een basisbeurs.

134.1a. Muis

Wat in de nota jammerlijk wordt gemist.

135.1a. Ten geleide studiebeurzen

De nota vermijdt angstvallig het woord „studieloon“. Volgens Klein komt een vergelijking van de student met een loonarbeider er op neer, dat studenten studeren in dienst van de gemeenschap. Dit moet dan ook inhouden, dat gegadigden voortaan solliciteren naar de baan van student, de meest geschikten worden aangenomen op basis van maatschappelijke criteria en behoeften en gewerkt wordt aan de hand van een voorgeschreven studieprogramma. Dit zou — aldus Klein — tot een volledige breuk met het Nederlandse onderwijsstelsel leiden.

136. 1b. Bij Rottenberg zijn actievoerende studenten aan het verkeerde adres

'En hoe moeilijk het ook is, het gaat bij maatregelen in het hoger onderwijs om de groep die niets de slechts bedeelde is. Dat is een vorm van solidariteit.'

137. 2b. Leenstelsel studenten mist steun senaat

Er is geen meerderheid in de Eerste Kamer voor de invoering van het sociaal leenstelsel zoals het kabinet dat wil.

138. 2b. Leenstelsel studenten mist steun senaat

De weerstand van de oppositiepartijen brengt het kabinet in een lastig parket. De 700 miljoen euro die op termijn wordt bespaard door de afschaffing van de basisbeurs, zou voor een flink deel weer in het onderwijs worden gestoken. Zonder dit geld is er geen ruimte voor investeringen in vooral het basisonderwijs en mbo.

139. 2b. Afschaffen basisbeurs

staatssecretaris Zijlstra van Onderwijs schaft de basisbeurs in de masterfase af. In een tijd van harde bezuinigingen is het een redelijke maatregel.

140. 2b. ... rust zacht, basisbeurs

De uiteindelijke Wet Studiefinanciering kwam er vooral doordat de oude wet vastliep. 'Ik herinner me veel gedoe met die kinderbijslag', zegt Wim Deetman. 'Studerende kinderen die gebrouilleerd waren met hun ouders kregen de voor hen bedoelde kinderbijslag vaak niet.'

141. 2b. Leenstelsel studenten mist steun senaat

sociaal leenstelsel. Daardoor ontbreekt het de coalitie aan de benodigde stemmen in de Eerste Kamer om de wetwijziging te kunnen doorvoeren.

142. 2c. CPB-onderzoek roept vragen op; Onduidelijk onderzoek CPB gaat in onderzoek naar effect leenstelsel op studenten cruciale vragen uit de weg

De politieke steun voor het leenstelsel brokkelde eind vorig jaar af, nadat GroenLinks en PvdA hun handen ervan aftrokken. Er is op dit moment geen meerderheid meer voor in de Tweede Kamer

143. 3b. Het leenstelsel staat nog recht overeind

Tijdens het eerste evaluatiedebat over het sociale leenstelsel bleek de Kamer weer gespleten.

144. 3b. Het leenstelsel staat nog recht overeind

Het nieuwe leenstelsel voor studenten is krap een jaar voor de verkiezingen een zo mogelijk nog grotere splijtzwaam in de Tweede Kamer dan het een jaar geleden bij de invoering al was. Tussen de acht grootste fracties loopt een breuklijn die de Kamer in twee onverzoenlijke kampen van vier partijen verdeelt.

145.3b. Het leenstelsel staat nog recht overeind

minister Bussemaker bleek niet van plan veel toezeggingen te doen

146.2a. Dit jaar nog geen wet op studiefinanciering

Voor de studiefinanciering van straks zal gebruik worden gemaakt van het geld dat nu nog in de vorm van kinderbijslag naar de ouders van studerenden gaat. Minister Deetman van Onderwijs wil dat zijn collega De Koning van Sociale Zaken (die de kinderbijslag betaalt) niet van tevoren drastisch bezuinigt op de kinderbijslag.

147.2a. Dit jaar nog geen wet op studiefinanciering

Een wet op de studiefinanciering zal zeker niet vóór het einde van dit jaar worden ingediend, verwachten ambtenaren op het departement van Onderwijs. Dat komt omdat er eerst een aantal afspraken moeten worden gemaakt tussen verschillende departementen, en dat kost tijd.

148.2a. Dit jaar nog geen wet op studiefinanciering

Over al deze zaken wordt thans ambtelijk overleg gevoerd. Dat overleg heeft tijdens de kabinetscrisis en -formatie in '82 stil gelegen. Het is weer hervat, maar zal nog zeker enkele maanden in beslag nemen.

149.2a. Dit jaar nog geen wet op studiefinanciering

Daarna moeten die wetsontwerpen worden voorgelegd aan de adviesorganen: de Raad van State, de Onderwijsraad, de Academische Raad en de HBO-raad (voor het hoger beroepsonderwijs). Zij hebben ook weer enkele maanden nodig voor het opstellen van hun advies. Daarna moet het kabinet beslissen of de adviezen aanleiding geven om de wetsontwerpen nog bij te stellen.

150.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

In de regeringsverklaring werd nog optimistisch gezegd dat het kabinet zou bezien of het mogelijk was een studiefinancieringsregeling te ontwerpen voor alle achttienjarigen (en ouder) die uit zou gaan van onafhankelijkheid van de ouders. Nu wordt gelaten vastgesteld dat vernieuwing van het huidige stelsel niet tot de mogelijkheden behoort, "aangezien de daarvoor noodzakelijke financiële oplossing niet aanvaardbaar is". Met andere woorden: er is geen geld voor.

151.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Het toekennen van een studietoelage is een arbeidsintensieve bezigheid. Er wordt met eindeloos veel variaties gewerkt, omdat met ieders individuele situatie wordt gerekend.

152.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Tien jaar nadat staatssecretaris Klein (kabinet Den Uyl) zijn plannen voor een basisbeurs voor iedere studerende, aangevuld met rentedragende leningen en een extra toelage voor studenten uit gezinnen met lagere inkomens, lanceerde, is een nieuw studiefinancieringsstelsel definitief van de baan.

153.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Niet alleen het feit dat de kabinetten steeds vielen voordat de plannen een definitieve vorm hadden gekregen, was er de oorzaak van dat ze nooit in het stadium van uitvoering raakten. Ook het vervallen van de kinderbijslag voor kinderen boven de achttien, was vooral voor het CDA aanvankelijk moeilijk verteerbaar.

154.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Er komt geen nieuw stelsel van studiefinanciering.

155.2b. Welkom sociaal leenstelsel...

Zeker is dat het onderwerp in de Stadhouderskamer, waar nu over alle financiële plannen gesproken wordt, op tafel ligt. Maar niemand bevestigt dat de knoop al echt is doorgehakt.

156.2b. Welkom sociaal leenstelsel...

Wanneer wordt het ingevoerd? Op zijn vroegst in 2014. Als de verandering al in 2013 zou ingaan, zouden we dat vorige week hebben gemerkt, toen de Kamer de begroting voor dat jaar besprak. Eerstvolgende mogelijkheid wordt dan 2014, en dan waarschijnlijk alleen voor diegenen die in september aan hun studie beginnen.

157.2b. Welkom sociaal leenstelsel...

Het sociaal leenstelsel komt er. Iets te snel. PvdA en VVD mogen het eens zijn over het principe, maar wat gebeurt met de aanvullende beurs, voor studenten van minder draagkrachtige ouders? Van de VVD hoeft die niet, van de PvdA wel. Ook de afbetaaltermijn en de rente zijn nog onderwerp van discussie. Beide kampen beklemtonen dat er pas een akkoord is als er een akkoord is. Want tegen het eind moeten maatregelen tegen elkaar kunnen worden weggestreept.

158.2b. Welkom sociaal leenstelsel...

de basisbeurs wordt vervangen door een leenstelsel.

159.3c. Studenten gaan weer rente betalen over de studieschuld voor het eerst sinds 2016

De minister kan niet veel kanten op.

160.3c. Studenten gaan weer rente betalen over de studieschuld voor het eerst sinds 2016

Minister Robbert Dijkgraaf van Onderwijs kondigt het einde aan van de zogeheten 'nulrente', die studenten jarenlang in staat stelde zonder extra kosten geld te lenen bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (Duo).

161.3a. Bank verstrekt beurs aan trage studenten

Het verslag van de werkgroep wordt vandaag of maandag aangeboden aan de hbo-instellingen en universiteiten. Het is het resultaat van de eerste onderhandelingen over het conceptwetsvoorstel harmonisatie collegegelden en beperking studieduur.

162.3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

Een evaluatie van de werking van de wet studiefinanciering zal langer op zich laten wachten.

163.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

Dat erkent minister Deetman in feite ook. Hij heeft een bypass-regeling ingesteld waardoor studenten die nog geen geld hebben ontvangen een voorschot krijgen. Er zijn 22 steunpunten ingericht en er is een commissie ingesteld die in december met wijzigingsvoorstellen moet komen.

164.3a. Ten geleide Deetman

Uiteraard stond er, zoals Deetman keer op keer heeft betoogd, een flinke politieke druk op de ketel.

165.3a. Ten geleide Deetman

Het gehannes met de studiebeurzen duurde al zo lang en al zo veel ministers en staatssecretarissen van Onderwijs hadden vóór hem geprobeerd de kar uit het moeras te trekken, dat het een politiek wapenfeit van de eerste orde zou zijn als hij, Deetman, erin zou slagen een wettelijke regeling tot stand te brengen.

166.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

De snelheid waarmee het stelsel is ingevoerd, heeft ten slotte geleid tot het gedwongen uitkeren van voorschotten in plaats van beurzen omdat de computerprogramma's niet klaar waren. Het stelsel werd op 1 oktober 1986 van kracht. Het eerste halfjaar is gewerkt met voorschotten. De studenten krijgen maar wat geld toegeschoven, zonder dat ze weten of dat meer of minder is dan waarop ze recht hebben. Blijkt het toevallig meer te zijn (dat geldt voor naar schatting 200 duizend mensen), dan merken ze dat wel in mei, als ze ruim 200 gulden per maand moeten terugbetalen.

167.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Door de grote haast waarmee het studiebeurzenstelsel moest worden ingevoerd, was er geen tijd voor een behoorlijke parlementaire behandeling. Daardoor is er te weinig aandacht besteed aan de gevolgen van de wet voor allerlei bijzondere groepen, bijvoorbeeld de bijstandsmoeders, kinderen van gescheiden ouders en grote gezinnen. Nu pas blijkt dat de wet een groot aantal losse einden bevat, vele duizenden studenten in de grootste problemen komen en de rechteloosheid en onzekerheid groot zijn.

168.3a. Ten geleide Deetman

Wat iedereen aanvoelde is nu zonneklaar aangetoond: minister Deetman van Onderwijs heeft veel te lichtvaardig zijn voornemen doorgezet om het nieuwe stelsel van studiefinanciering per 1 oktober vorig jaar in te voeren. Hij kan nog tal van sluiptwegen bewandelen om zijn opvatting overeind te houden dat de invoering ondanks alle technische problemen moest kunnen lukken. Maar al zijn verhalen wissen het feit niet uit dat de operatie in de ogen van vrijwel alle betrokken deskundigen bij voorbaat onaanvaardbare risico's met zich mee zou brengen.

169.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

En zo is op het voor een deelredelijke en rechtvaardige fundament van het studiebeurzenstelsel, in vliegende vaart een wrakkig en onafgemaakt nieuwbouwhuis neergezet, waarin meer dan een half miljoen mensen moeten wonen. Het dak lekt nog aan alle kanten en de reparaties worden uiterst traag uitgevoerd.

170.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Ook over een aantal andere onderdelen van de wet bestaat nog geen, of pas sinds kort, duidelijkheid.

171.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Als Deetman erin slaagt om op dit punt de onderhandelingen met het ministerie van Financiën te winnen (dat de rente in het gapende gat van het financieringstekort wil dumpen), hebben we zeker op lange termijn een aardig beurzenstelsel.

172.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Een probleem van een volstrekt andere orde vormen de talrijke raakvlakken tussen WSF en de fiscale en sociale wetten. Een studiebeurs wordt gezien als een zelfstandig inkomen, ook al is dat veel lager dan de wettelijke minimale bijstandsnorm. Het hebben van kinderen met een eigen inkomen heeft gevolgen voor de omvang van belastingafdracht en sociale uitkeringen. Voor velen, ook deskundigen, is tot op heden onduidelijk hoe de wetten in hun samenhang moeten worden geïnterpreteerd.

173.1a. Nieuw systeem studiefinanciering

De verdeling van dit bedrag moet echter doorzichtiger en minder ingewikkeld worden en een meer gelijke behandeling verzekeren met „het zwaartepunt van de financiële studiesteun bij studenten uit de lagere inkomens groepen“.

174.1a. Nieuw systeem studiefinanciering

De veranderingen zijn niet essentieel, zegt hij, maar gaan uit van het bestaande systeem, waarvan de positieve kanten zijn behouden en de nadelen ondervangen.

175.1a. Muis

De nota studiefinanciering van staatssecretaris Klein lijkt enigszins op de muis, die door de fameuze berg zou zijn gebaard. De muis is weliswaar beter dan niets, maar als resultaat van aanzetten tot een grote schoonmaak stelt hij zeker teleur.

176.1a. Muis

Het lijkt er meer op dat allerlei hinderlijke oude rommel door de heer Klein van de ene kant van de stal naar de andere is geschoven dan dat er echt schoon schip is gemaakt. Toegegeven, enige spinraggen worden door de nota wel verwijderd.

177.1a. Muis

Toegegeven, enige spinraggen worden door de nota wel verwijderd.

178.1a. Muis

Een vest zak-broekzak-manoeuvre, die meer aan een saaie goochel truc doet denken dan aan heldere studiefinanciering, waar naar staatssecretaris Klein zegt te streven.

179.1a. Ten geleide studiebeurzen

Staatssecretaris Klein van Onderwijs en Wetenschappen heeft met zijn plan voor een nieuw systeem van studiefinanciering een lege dop omgetoverd in een half ei. Zijn stelsel komt in feite neer op een stroomlijning van het bestaande systeem van studiebeurzen en toelagen. De wildgroei op dit gebied is met

een paar forse ingrepen (afschaffing kinderbijslag en kinderaftrek, invoering rentedragende leningen) weggekap. Wat over is gebleven is een vrij doorzichtig systeem en dat is op zichzelf een winstpunt.

180. 1a. Muis

De staatssecretaris en het kabinet lijken wel sympathie in deze richting te hebben, maar een concrete aanpak is uit gebleven.

181. 1a. Muis

Het huidige beleid blijft, door het zwichten voor genoemde praktische bezwaren, rammelen.

182. 1a. Nieuw systeem studiefinanciering

De verbetering van de studiefinanciering is geen begrotingsprioriteit van deze regering.

183. 1a. Nota studiefinanciering

heeft Klein een wetsontwerp ingediend. Daarin wordt onder meer voorgesteld de betaling van collegegeld gedurende vijf jaar verplicht te stellen. Wie langer studeert, hoeft niet meer te betalen.

184. 3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

Hij zegde verder toe dat hij zal proberen om het collegegeld met ingang van het studiejaar 1988-'99 net als vroeger weer vooraf te betalen aan de studenten.

185. 3a. Bank verstrekt beurs aan trage studenten

Daarin stelt Deetman voor het recht op studiefinanciering na zes jaar te laten vervallen en de collegegelden geleidelijk aan op te schroeven tot tienduizend gulden in het elfde studiejaar.

186. 3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

Deetman kwam met de verlaging van die korting tot 76 gulden tegemoet aan een van de belangrijkste bezwaren die alle partijen in de Kamer tegen de uitvoering van de wet studiefinanciering hadden.

187. 3a. Ten geleide Deetman

Minister Deetman van Onderwijs heeft veel te lichtvaardig zijn voornemen doorgezet om het nieuwe stelsel van studiefinanciering per 1 oktober vorig jaar in te voeren. Hij kan nog tal van sluiptwegen bewandelen om zijn opvatting overeind te houden dat de invoering ondanks alle technische problemen moest kunnen lukken. Maar al zijn verhalen wissen het feit niet uit dat de operatie in de ogen van vrijwel alle betrokken deskundigen bij voorbaat onaanvaardbare risico's met zich mee zou brengen.

188. 3a. Ten geleide Deetman

Het heeft er alle schijn van dat Deetman zich bij zijn besluitvorming meer heeft laten leiden door zijn politieke prestige dan door de maatschappelijke werkelijkheid.

189. 3a. Voorschotten bij studieschuld tellen

Minister Deetman wenste de Kamer op geen enkel punt tegemoet te komen.

190.1c. Studenten pleiten voor terugkeer basisbeurs

Bussemaker gaat wel aan de slag met twee andere problemen die de studentenorganisaties in de brief aanstippen. Zo gaat ze met de instellingen in gesprek over de positie van studenten met een beperking. En ze wil extra investeren in de moeizame doorstroom van mbo naar hbo. 'Uit de middelen van het studievoorschot zijn miljoenen vrijgekomen om hier specifiek op in te zetten.'

191.1b. Bij Rottenberg zijn actievoerende studenten aan het verkeerde adres

De afschaffing van de basisbeurs in zijn huidige vorm is onvermijdelijk. Er komt een nieuw stelsel, waarin elke student meer moet lenen.

Proces - political views

192.3a. Voorschotten bij studieschuld tellen

Vermeend had als eerste spreker een lange lijst fouten en fricties in de nieuwe studiefinancieringswet opgesomd

193.3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

Uit het kamerdebat bleek dat het studiebeurzenstelsel nog allerminst vlekkeloos werkt. Vermeend (PvdA) dacht dat Deetman, als hij directeur van een bedrijf was, allang gedegradeerd of ontslagen zou zijn. Hij sprak schande van de gebrekkige uitvoering van de wet en citeerde uit brieven van crepeergevallen. „Het wordt tijd dat de minister ruiterlijk erkent dat er problemen zijn”, aldus Vermeend.

194.3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

PvdA en D66 vinden dat de verbeteringen die Deetman doorvoert, nog niet ver genoeg gaan. De D66'er Nuis vond bovendien de toezegging dat de achterstand binnen twee maanden zou zijn ingelopen, gezien de puinhoop die de studiefinanciering tot nu toe is geweest, „bijna roekeloos”.

195.3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

De regeringspartijen waren tevreden met de toezeggingen van Deetman. De CDA'er Lansink: „We zijn een heel eind verder op weg naar een betere uitvoering van de wet.” De VVD'er Korthals: „De minister is aan veel verlangens van de Kamer tegemoet gekomen.”

196.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

„Het ministerie van Onderwijs zou verplicht moeten worden elk wetsontwerp via Justitie te leiden zodat eerst de gaten kunnen worden gedicht.” Die suggestie deed donderdag oud-staatssecretaris van Justitie H. Zeevalking (D66) tijdens de hoorzitting van de Vaste Kamercommissie van Onderwijs over de studiefinanciering.

197.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

Geen van de zes groeperingen die door de kamercommissie werden gehoord, had een goed woord over voor de gang van zaken rond de studiefinanciering. „Er wordt nog steeds gesproken van kinderziektes, maar het kind is bijna overleden”, grapte J. Gevers, voorzitter van de HBO-raad, het adviesorgaan van de hogescholen.

198. 1a. Ten geleide studiebeurzen

Staatssecretaris Klein liet doorschemeren, dat hij het erg betreurt, dat hij zijn oorspronkelijk idee van een speciale „academicus-belasting” heeft moeten laten schieten. Anders was langs deze weg een bijdrage geleverd aan een nieuwe inkomenspolitiek, zoals het kabinet-Den Uyl die wil verwezenlijken.

199. 1b. Bij Rottenberg zijn actievoerende studenten aan het verkeerde adres

Alleen door nu in te grijpen, valt er ruimte te maken voor het milieu, ontwikkelingssamenwerking, en straks goed basisonderwijs voor hun kinderen.

200. 3b. Het leenstelsel staat nog recht overeind

CDA, SP, PVV en CU. Zij benadrukken de negatieve effecten die het nieuwe stelsel heeft: een stagnerende instroom van studenten uit het mbo naar het hbo door 'leenangst', idem bij studenten die als eerste generatie naar het hoger onderwijs gaan, en ook minder aanmeldingen van studenten met een handicap - juist drie groepen die maatschappelijk toch al kwetsbaar zijn.

201. 3b. Het leenstelsel staat nog recht overeind

'de minister van ongelijke kansen'

202. 2b. Welkom sociaal leenstelsel...

Waarom is de PvdA toch voor? Omdat de sociaaldemocraten vinden dat studenten zelf het meest profiteren van hun opleiding en er daarom best extra in mogen investeren. Ze willen af van het systeem 'waarbij de slager betaalt voor de studie van de tandarts'. Bovendien kunnen ze het geld beter besteden, bijvoorbeeld aan beter hoger onderwijs.

203. 3b. Het leenstelsel staat nog recht overeind

CDA-Kamerlid Michel Rog sprak daarom woensdag van 'de verwoestende uitwerking van het leenstelsel'.

204. 3b. Het leenstelsel staat nog recht overeind

Jasper van Dijk van de SP noemde de nieuwe studiefinanciering consequent 'het schuldenstelsel dat grote schade aanricht'

205. 3b. Het leenstelsel staat nog recht overeind

PVV'er Harm Beertema stelde dat 'de verheffingsagenda van het Nederlandse onderwijs kapot is gemaakt'.

206. 2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Uitgangspunten die Deetman wel in acht wil nemen zijn: de ongelijkheid tussen studerende en uitkeringsgerechtigde leeftijdgenoten.

207. 3b. CU laat student deel schuld aflossen door sociaal werk

Segers: 'Wij zien in deze maatschappij twee problemen. Aan de ene kant studenten die, zoals deze week bleek, zich laten afschrikken door het leenstelsel. Niet gek, als je 35 jaar met schulden wordt opgezadeld.'

Anderzijds signaleren wij op diverse gebieden verschraving in de samenleving. Wij koppelen deze twee en zeggen: als je nou eens tegen het eind van of vlak na je studie vijf maanden vrijwilligerswerk doet, gedurende een x-aantal uur per week, waarmee je 5 duizend euro afschrijft van je schuld, bewijs je zowel de samenleving als jezelf een dienst.

208.3b. CU laat student deel schuld aflossen door sociaal werk

Kamerlid Eppo Bruins noemde het stelsel afgelopen week in een debat 'het vleesgeworden economisme en individualisme, dat bijdraagt aan de tweedeling in ons land'.

209.3b. CU laat student deel schuld aflossen door sociaal werk

Toch ziet Segers ook dat het leenstelsel een voldongen feit is. 'Dan is het zaak middelen te zoeken om de drempel te verlagen om in jezelf en in een studie te investeren.

210.2c. PvdA dumpst 'kroonjuweel' en wil studiebeurs terug

De VVD staat nog wel achter het studievoorschot. CDA en ChristenUnie waren altijd al tegen. Met de ommezwaai bij drie van de vier leenstelsel-partijen is het zeker dat een eventuele terugkeer van de basisbeurs onderwerp wordt in de kabinetsformatie volgend jaar.

211.2c. CDA: basisbeurs moet terug, leenstelsel 'dure vergissing'

De PvdA stelt een basisbeurs in het vooruitzicht en compensatie voor studenten die moesten lenen sinds in 2015 het leenstelsel is ingevoerd.

212.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Minister Deetman wilde een basisbeurs voor iedere student die 80 procent van de bijstandsuitkering zou zijn en daarnaast rente dragende leningen om collegegeld en andere studiekosten te betalen.

213.2b. Leenstelsel studenten mist steun senaat

„Langstudeerboete vervangen door sociaal leenstelsel. [...] Nu studeerboete en langstudeerbonus", twitterde SGP-Kamerlid Elbert Dijkgraaf bijvoorbeeld. Het CDA denkt na over een alternatief voor het leenstelsel waarbij studenten die minder studiepunten halen, minder studiefinanciering krijgen.

214.2b. Leenstelsel treft lagere inkomens

Zoals Lodewijk Pessers het formuleert; als jij wilt studeren, mag je dat zelf betalen.

215.2c. CDA: basisbeurs moet terug, leenstelsel 'dure vergissing'

Rode draad in de plannen van de diverse partijen is dat lenen wel mogelijk blijft, maar dat een tegemoetkoming door de overheid terugkeert.

216.2c. PvdA dumpst 'kroonjuweel' en wil studiebeurs terug

Vorig jaar al dacht de PvdA aan een verruiming van de grens voor een aanvullende beurs, maar in het programma kiest de partij nu voor verdere rigoureuze ingrepen. Niet alleen de basisbeurs keert terug: de investeringen in het hoger onderwijs en de ruimere aanvullende beurs blijven overeind. Ook zou de generatie studenten die geen basisbeurs ontving 'compensatie' moeten krijgen. Dit alles - bij elkaar een

miljardenoperatie - wordt betaald uit 'een progressiever belastingstelsel, met een toptarief van 60 procent voor de hoogste inkomens'.

217.2c. PvdA dumpst 'kroonjuweel' en wil studiebeurs terug

In het PvdA-programma maakt de ommezwaai deel uit van een pakket om de 'kansengelijkheid' in het onderwijs te bevorderen. 'Onderwijs moet de ultieme gelijkmaker zijn, maar dat is het in de praktijk nu niet', aldus Sent.

218.1c. CDA pleit in verkiezingsprogramma voor terugkeer van basisbeurs

Het CDA wil dat het volgende kabinet de basisbeurs terugbrengt voor alle bachelor-studenten. De kosten daarvan worden deels gedekt door studenten geen ov-jaarkaart meer te geven, maar alleen een vergoeding voor de reiskosten tussen hun woonplaats en studiestad.

219.2b. Leenstelsel studenten mist steun senaat

Eerste Kamerlid Ruard Ganzevoort zei daarover: „In de uitwerking van het regeerakkoord moeten wel heel grote stappen worden genomen om het voor GroenLinks mogelijk te maken hiermee in te stemmen. De huidige plannen garanderen onvoldoende de kwaliteit en toegankelijkheid van het hoger onderwijs.

220.2c. CDA: basisbeurs moet terug, leenstelsel 'dure vergissing'

Hoe denkt het CDA over compensatie van studenten die noodgedwongen moesten lenen, zoals de PvdA wil? 'Daar staan wij voor open, maar het zal ingewikkeld zijn. We hebben met verschillende groepen te maken. Want hoe compenseer je ouders met een niet al te breed inkomen die voor hun kind de teller op nul hebben gehouden? Daar dreigen allerlei oneerlijkheden.

Reactions and protest

221.3a. Bank verstrekt beurs aan trage studenten

Als de voorstellen van de werkgroep worden aangenomen, gaat een oude wens van de universiteiten in vervulling: het departement zal afzien van de geplande centrale inning van de collegegelden.

222.3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

Studentendecanen van de universiteiten verwachten in september geweldige problemen.

223.2b. Leenstelsel treft lagere inkomens

Er zijn volgens hem te veel studenten en de uitval is hoog. Het is in mijn ogen kortzichtig om dan maar een financiële drempel op te werpen. Bovendien is dat op de lange termijn schadelijk voor de ontwikkeling van Nederland.

224.2b. Afschaffen basisbeurs

Het lijkt ook een ei van Columbus. De overheid keert geen basisbeurzen meer uit, maar laat afgestudeerden zo veel mogelijk zelf hun studie te betalen. Door de gunstige terugbetalingsregeling is de toegankelijkheid van het onderwijs gegarandeerd.

225. 2b. Afschaffen basisbeurs

Al meer dan twintig jaar wordt geprotesteerd tegen bezuinigingen op de studiefinanciering met de leuze 'studeren wordt weer voor de rijken', maar daarvan is tot nu toe nooit iets gebleken.

226. 2b. ... rust zacht, basisbeurs

Als het leenstelsel er komt, maakt het een eind aan een uniek en aanvankelijk royaal stelsel. Dat later wel heel erg werd uitgekleeft.

227. 2b. ... rust zacht, basisbeurs

Dinsdag gingen de studentenvakbonden, nauwelijks bekomen van de feestroes na het afschaffen van de langstudeerboete, de barricades op. Ze vrezen dat een leenstelsel van studeren weer iets elitairs maakt.

228. 2b. ... rust zacht, basisbeurs

'Studeren voor de rijken, over onze lijken' stond op de spandoeken. Met de ogen van nu bezien, is dat vreemd, want de toen pas geboren basisbeurs, een systeem dat in Europa zijn gelijke niet kende, was vorstelrijk: 850 gulden rijksgeld kon de uitwonende student per maand stukslaan. Wie thuis woonde kreeg nog altijd 600 gulden en reiskostenvergoeding. Inmiddels is dat nog niet de helft.

229. 2b. ... rust zacht, basisbeurs

Wat heeft de basisbeurs Nederland gebracht? 'Het was het sluitstuk van democratisering en de massificatie van de universiteit', zegt Hans Vossensteyn, onderwijshistoricus in Enschede. Zoals zo vaak holde de wetgeving hijgend achter de tijdgeest aan. Het idee voor een algemene studiefinanciering stamt uit de eerste helft van de jaren zeventig, toen 'hoger onderwijs voor velen' de leus was.

230. 2b. ... rust zacht, basisbeurs

Intussen vond men het achterhaald dat studenten tot hun 30ste studiefinanciering kregen zonder prestatieprikkels.

231. 2b. ... rust zacht, basisbeurs

Van basisbeurs naar leenstelsel lijkt een enorme verandering. 'Maar eigenlijk is het een logische stap in het denken van de laatste decennia', zegt Vossensteyn. 'Pas als de aanvullende beurs wordt afgeschaft, is er echt sprake van radicale verandering.' Financiële onafhankelijkheid en ieder hetzelfde.

232. 2c. CDA: basisbeurs moet terug, leenstelsel 'dure vergissing'

'Lenen legt veel druk op jonge mensen.'

233. 2c. Dan liever de studie met het goede startsalaris en de baangarantie; Veilige studiekeuze

Het studieleenstelsel is sinds de invoering ervan in 2015 vaak onderwerp van debat: het zou de toegang tot het onderwijs ongelijker maken.

234. 2c. PvdA dumpt 'kroonjuweel' en wil studiebeurs terug

Het stelsel ligt sindsdien onder vuur. Studenten protesteerden voortdurend en krijgen nu steeds meer voet aan de grond op het Binnenhof.

235. 2c. PvdA dumpst 'kroonjuweel' en wil studiebeurs terug

Esther-Mirjam Sent, PvdA-senator, hoogleraar economie in Nijmegen en voorzitter van de programmacommissie, zegt: 'De solidariteit uit het sociaal leenstelsel staat nog steeds voorop. Maar we zien dat het tot leenangst en onzekerheid onder studenten leidt. Daarom laten we dat spreekwoordelijke zootje van de advocaat straks meer belasting betalen als hij veel verdient. Het is een bijdrage na afloop van de studie, in plaats van tijdens. Maar nog steeds solidair.'

236. 2b. Leenstelsel treft lagere inkomens

Dat studenten later meer gaan verdienen dan de bakker of de bloemist, is evenmin reden om een leenstelsel in te voeren. Daarvoor hebben we immers de belastingplicht: hoe meer je verdient, hoe meer je afdraagt. Bovendien is het een illusie dat studenten later allemaal rijk worden; veel hoger opgeleiden verdienen een gemiddeld salaris.

237. 2b. Leenstelsel treft lagere inkomens

Uit berekeningen van de HBO-raad blijkt dat beginnende verpleegkundigen en leraren al snel 10 procent van hun salaris moeten inleveren wanneer ze hun studieschulden moeten gaan aflossen. Dat kun je onmogelijk een sociaal leenstelsel noemen; die aanduiding is een gotspe.

238. 2b. Leenstelsel studenten mist steun senaat

Kamerlid Jesse Klaver van GroenLinks legt uit waarom zijn partij niet tevreden is over het plan van het kabinet: „Dit kabinet gebruikt het leenstelsel als een bezuiniging op studenten. Dat is voor ons onacceptabel.“ De partij vindt de invoering van een sociaal leenstelsel alleen aanvaardbaar als het wordt gecombineerd met maatregelen om de toegankelijkheid van het hoger onderwijs te vergroten, zoals verlaging van het collegegeld en verhoging van de aanvullende beurs voor studenten met minder draagkrachtige ouders.

239. 2c. CDA: basisbeurs moet terug, leenstelsel 'dure vergissing'

'Het is de pinautomaat van de overheid geworden, waarmee heel veel studenten zich voor nul procent rente in maximale schulden hebben gestoken.'

240. 2c. PvdA dumpst 'kroonjuweel' en wil studiebeurs terug

De studiebeurs stond in de PvdA te boek als een zeer denivellerende regeling.

241. 2b. ... rust zacht, basisbeurs

Behalve onbetaalbaar is het financieringsstelsel ook ouderwets, vinden de onderhandelende partijen. Niet de overheid moet in studenten investeren, maar de studenten zelf.

242. 2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Beide raden willen een basisbeurs voor alle studenten en vinden dat die betaald moet worden uit het geld dat nu voor kinderbijslag voor diezelfde studenten wordt gebruikt. De Academische raad zegt dat voor de kosten die niet uit die basisbeurs kunnen worden betaald, rentedragende leningen moeten worden gesloten, die later worden terug betaald met bedragen die gekoppeld zijn aan het belastbaar inkomen.

243. 2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

De HBO-raad wil alleen de basisbeurs waarmee de student dan ook in zijn levensonderhoud moet kunnen voorzien. Om dat mogelijk te maken pleit de HBO-raad ervoor alle eigen bijdragen aan hoger onderwijs af te schaffen. De basisbeurs wordt niet terugbetaald, maar om toch recht te doen aan het gegeven dat mensen met deze uitkering hun kansen op een hoog inkomen na afstuderen verbeteren, wordt, als men dat inkomen ook gaat krijgen, een academici-belasting betaald.

244.2a. CDA plan eigen bijdrage bij studiefinanciering

De CDA-fractie voelt niets voor voorstellen van VVD-zijde om compensatie voor het niet doorgaan van de schoolgeldheffing te vinden in bezuinigingen op het kort-middelbaar beroepsonderwijs of door minder vaste leerkrachten in dienst te houden en leerkrachten op vrijwillige basis met een sociale uitkering in te schakelen.

245.2b. Welkom sociaal leenstelsel...

Andere partijen, zoals VVD en D66, zagen er toen niets in. Een krediet- en eurocrisis verder zijn die argumenten verdampt.

246.3b. CU laat student deel schuld aflossen door sociaal werk

LSVb-voorman Stefan Wirken noemt het 'een sympathieke en interessante denkklijn'.

247.2b. Welkom sociaal leenstelsel...

'Een dolk in de rug van Nederland als kennisland', aldus de Landelijke Studentenvakbond (LSVb).

248.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Over ondoorzichtigheid van het systeem zijn vriend en vijand het eens. Het moet gestroomlijnd worden, wat betekent dat het streven zoveel mogelijk recht te doen aan individuele situaties waaruit dit oerwoud is gegroeid, op de helling gaat.

249.3c. Studenten gaan weer rente betalen over de studieschuld voor het eerst sinds 2016

'Mbo-studenten moeten gelijkwaardig behandeld worden ten opzichte van studenten op hbo en universiteit', zegt hij.

250.3c. Studenten gaan weer rente betalen over de studieschuld voor het eerst sinds 2016

De Landelijke Studentenvakbond (LSVb) en de jongerentak van de FNV vinden dat dat niet goed is gecommuniceerd naar studenten.

251.2a. Dit jaar nog geen wet op studiefinanciering

De grootste problemen die een nieuw stelsel van studiefinanciering voor jongeren vanaf achttien jaar met zich meebrengt zijn de volgende

252.1c. Studenten pleiten voor terugkeer basisbeurs

Mocht dat op de korte termijn niet lukken, dan hopen de organisaties in elk geval dat de minister de aanvullende beurs verhoogt.

253.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

Divosa vindt dat de sociale diensten veel beter dan de afdeling studiefinanciering kan berekenen wat de draagkracht van ouders is.

254.1c. Studenten pleiten voor terugkeer basisbeurs

De opbrengsten van die maatregel kunnen we nu inzetten voor kleinschaliger onderwijs en betere begeleiding van studenten.' Juist studenten met laagopgeleide ouders zullen daar baat bij hebben, aldus de minister.

255.1c. Studenten pleiten voor terugkeer basisbeurs

'Draai het ingezette beleid terug', schrijven ze in een gezamenlijke brief aan de minister, 'en zorg voor een stelsel waarin alle jongeren die het talent hebben om een studie te kunnen volgen gelijke kansen hebben om aan die opleiding te beginnen'

256.1c. Studenten pleiten voor terugkeer basisbeurs

'Deze studenten, die niet bij hun ouders kunnen aankloppen, hebben het echt heel zwaar gekregen.'

257.1c. Studenten pleiten voor terugkeer basisbeurs

Zo bleek vorige week uit het jaarverslag van de Onderwijsinspectie dat kinderen van laagopgeleide ouders een veel lagere opleiding afronden dan even slimme kinderen van hoogopgeleide ouders.

258.1c. Studenten pleiten voor terugkeer basisbeurs

De basisbeurs moet terug. Daarvoor pleiten studenten- en scholierenorganisaties in een brief aan minister Jet Bussemaker (Onderwijs). Ze hopen dat op die manier de kansenongelijkheid in het onderwijs weer wordt teruggedrongen.

259.3a. Ten geleide Deetman

Die kloof tussen bureaucratie en alledaagse praktijk heeft Deetman niet kunnen overbruggen. En hij niet alleen. Ook de Tweede Kamer, waarin nu zo wordt gelamenteerd over de feiten van het systeem, heeft voor een overgrote meerderheid meegedaan aan deze politieke zelfoverschatting.

260.3a. Bank verstrekt beurs aan trage studenten

PvdA en CDA in de Tweede Kamer hebben eveneens kritiek op de voorstellen van minister Deetman.

261.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

En het is zot als een minderjarig kind door Deetman wordt gedwongen een proces aan te spannen tegen een onbekende vader of moeder die na de biologische daad spoorloos verdwenen is.

262.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Een ander minpunt is het instellen van een leeftijdsgrens van dertig jaar voor een studiebeurs. Wie daarna nog een studie wil volgen, moet dat maar schriftelijk en in de avonduren bij de Open Universiteit doen.

263.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Zo zitten enkele honderden studenten met het probleem dat hun biologische vader of moeder onvindbaar is. Voor het verkrijgen van een beurs zijn de inkomensgegevens van beide biologische ouders nodig, ook al hebben die elkaar eind jaren zestig op het dorpsplein voor het laatst gezien.

264.1c. Studenten pleiten voor terugkeer basisbeurs

De basisbeurs moet terug. Daarvoor pleiten studenten- en scholierenorganisaties in een brief aan minister Jet Bussemaker (Onderwijs). Ze hopen dat op die manier de kansenongelijkheid in het onderwijs weer wordt teruggedrongen.

265.1c. Studenten pleiten voor terugkeer basisbeurs

'Deze studenten, die niet bij hun ouders kunnen aankloppen, hebben het echt heel zwaar gekregen.'

266.3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

Veel studenten kwamen in de problemen doordat de korting van 203 gulden op een beurs van ruim zeshonderd gulden veel te hoog was.

267.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Terwijl donderdag de studenten voor de zoveelste keer in de Haagse binnenstad demonstreren, praat de Tweede Kamer met de minister over de inhoud van een bezemwet, waarin de gebleken mankementen moeten worden verholpen. Maar niemand twijfelt eraan dat ook daarna nog talrijke gebreken aan het licht zullen komen.

268.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

De Landelijke studentenvakbond LSVB heeft in een kort geding gevraagd om de beurzen, net als vroeger, vooraf te betalen.

269.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

En zo raken er steeds weer nieuwe groepen in de knel.

270.3a. Bank verstrekt beurs aan trage studenten

Studenten en colleges van bestuur van universiteiten en hogescholen(hbo) hebben scherp geprotesteerd tegen de plannen. Voor hbo-studenten zou het onmogelijk zijn om na vier of vijf jaar hbo nog het laatste deel van een universitaire studie te volgen. Ook studenten die in besturen van instellingen of van verenigingen hebben gezeten, komen in de problemen. „De plannen betekenen het einde van de democratie in het hoger onderwijs”, zo luidde de reactie.

271.1c. Studenten pleiten voor terugkeer basisbeurs

De opbrengsten van die maatregel kunnen we nu inzetten voor kleinschaliger onderwijs en betere begeleiding van studenten.' Juist studenten met laagopgeleide ouders zullen daar baat bij hebben, aldus de minister.

272.3a. Voorschotten bij studieschuld tellen

Behalve de verschuiving van de uitbetaling naar het eind van de maand, de voorgestelde sanering van te veel betaalde voorschotten en de onduidelijkheden rondom weigerachtige ouders had Vermeend bezwaren tegen: de verlaging van de inkomens grens waarbij studenten in aanmerking komen voor een vergoeding van college- of schoolgeld; de regeling voor de ziektekosten; de manier waarop de minister wil uitrekenen of een gezin in aanmerking komt voor compensatie van een inkomensachteruitgang van meer dan f 2500, die zo onvoordelig is dat slechts weinigen de vergoeding zullen krijgen; het feit dat studenten zelf uitstel van belastingaangifte moeten aanvragen, terwijl het departement hiervan de oorzaak is.

273.3a. Voorschotten bij studieschuld tellen

Ook de vele toeschouwers en de ongeveer 150 studenten die op het Binnenhof met spandoeken tegen de nieuwe wet protesteerden, waren ontevreden.

274.3a. Voorschotten bij studieschuld tellen

Zijn toezegging dat gezinnen die er in vergelijking met de oude regeling meer dan 2500 gulden per jaar op achteruitgaan, de komende drie jaar een deel van dat verlies krijgen gecompenseerd, lokte veel kritische interrupties uit.

275.3a. Ten geleide Deetman

Uit alles blijkt dat de invoering van het studiefinancieringsstelsel een schoolvoorbeeld is van slecht management.

276.3a. Ten geleide Deetman

Die kloof tussen bureaucratie en alledaagse praktijk heeft Deetman niet kunnen overbruggen. En hij niet alleen. Ook de Tweede Kamer, waarin nu zo wordt gelamenteerd over de feilen van het systeem, heeft voor een overgrote meerderheid meegedaan aan deze politieke zelfoverschatting.

277.3a. Ten geleide Deetman

Maar politiek succes is één, maatschappelijk succes is twee. Deetman heeft zich — tegen alle adviezen in — verkeken op de kwetsbaarheid van de nieuwe studiefinanciering.

278.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

Hilarisch waren soms de voorbeelden de onvriendelijke behandeling van de afdeling studiefinanciering.

279.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

Studenten worden ook wantrouwend benaderd. Als een student opgeeft dat hij samenwoont, wordt zijn beurs stopgezet tot duidelijk is wat zijn partner verdient, terwijl de meeste partners van studenten zelf ook studenten zijn. Volgens P. van der Schans, voorzitter van de VSNU, zullen veel studenten vertraging oplopen omdat zij een aantal maanden geen geld hebben ontvangen en zich voortdurend zorgen hebben moeten maken.

280.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

De directeurs van sociale diensten (Divosa) denken dat de regeling fraude in de hand werkt.

281.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

Naar schatting 10 tot 15 procent van de studenten stuit op problemen bij de aanvraag van een studiebeurs, nog los van de grote vertragingen.

282.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

De Landelijke Studenten Vakbond verwijt Deetman gebrek aan maatschappelijke realiteitszin.

283.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

De kritiek van decanen, studenten, universiteiten, hogescholen en sociale diensten richtte zich op drie hoofdpunten: op de wet, op de uitvoering ervan, en op de uiterst klant-onvriendelijke wijze waarop Groningen studenten en hun ouders behandelt. Belangrijkste bezwaar tegen de wet is dat studenten afhankelijk zijn van hun ouders en eventueel hun partner.

284.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

Maar met de wet is eventueel nog te leven. Met de uitvoering niet, zo bleek uit de litanie aan kritiek.

285.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

De invoering van de Wet op de studiefinanciering is een schoolvoorbeeld van hoe het niet moet.

286.3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

Volgens PPR-woordvoerder Lankhorst komt dat doordat veel mensen terugschrikken voor het afsluiten van studieleningen, omdat er 8 procent rente op wordt berekend.

287.1b. LSVb koppelt beurs aan toekomstig loon student

'Het terugbetaalsysteem is duidelijk nivellerend en vraagt van mensen met slechte vooruitzichten geen grote offers, iets dat in het huidige stelsel wel het geval is'.

288.1b. Academici-belasting verhoogt druk op student

Belasting heffen is veel rechtvaardiger dan een leenstelsel, vindt de LSVb.

289.1b. Bij Rottenberg zijn actievoerende studenten aan het verkeerde adres

Maandag bezetten enkele honderden studenten het Maagdenhuis een hoekje van de zaal.

290.1b. Bij Rottenberg zijn actievoerende studenten aan het verkeerde adres

De actie was de aanzet voor twee 'woeste weken' tegen de bezuinigingen op studiefinanciering en de bijstand voor jongeren.

291.1b. Bij Rottenberg zijn actievoerende studenten aan het verkeerde adres

De verlaging van de basisbeurs is asociaal, betoogden de bezetters. Studenten uit de lagere inkomensgroepen zullen de universiteit gaan mijden, omdat zij terug schrikken voor torenhoge schulden. De universiteit wordt weer elitair.

292. 1b. LSVb koppelt beurs aan toekomstig loon student

'Nu confronteer je alleen jongeren met ouders met een laag inkomen met een lening en terugbetaling. Studeren echt zien als "investering in de eigen toekomst" geldt eigenlijk alleen voor die groep. Behalve dat wij studenten ouderonafhankelijk willen maken, vinden wij dat effect van studiefinanciering principieel onjuist. 'Pieter Hulst, bestuurslid van de Landelijke Studenten Vakbond.

293. 1b. LSVb koppelt beurs aan toekomstig loon student

'Een student moet ongeveer weten waar hij later aan toe is.'

Alternatives

294. 2c. CDA: basisbeurs moet terug, leenstelsel 'dure vergissing'

GroenLinks heeft daarop een variant: naast de basisbeurs zou iedere 18-jarige een startkapitaal van 10 duizend euro moeten ontvangen, te financieren uit een 'miljonairsbelasting'.

295. 2c. PvdA dumpst 'kroonjuweel' en wil studiebeurs terug

GroenLinks werkt ook aan een alternatief en onlangs maakte D66, een andere steunpilaar onder het leenstelsel, eveneens een terugtrekkende beweging in het verkiezingsprogramma. 'Voortaan hebben alle studenten van wie de ouders tot 70 duizend euro per jaar verdienen recht op een studiebeurs van maximaal 400 euro.' Volgens D66 krijgen daardoor zes van de tien studenten weer recht op een studiebeurs. Geld dat toch nog wordt geleend, moet bij goede prestaties kunnen worden omgezet in een gift.

296. 3b. CU laat student deel schuld aflossen door sociaal werk

Studenten moeten een deel van hun studieschuld kunnen wegwerken door zich in te zetten voor de samenleving. Dit 'sociale dienstrecht' moet een aanvulling worden op het leenstelsel.

297. 1b. LSVb koppelt beurs aan toekomstig loon student

Geen basisbeurzen en leningen meer, maar een volledige studiebeurs en later een inkomensafhankelijke premie. De fictieve studenten Trees en Kees-Jan betalen na het afstuderen 6,25 procent van hun inkomen aan het Studiefonds dat de beurzen -ouderonafhankelijk- uitkeert. 'Hiermee wordt het profijtbeginsel helder. Wie veel financiële lol van zijn studie heeft, betaalt ook veel terug.'

Content student finance system

Parents

298. 2c. CDA: basisbeurs moet terug, leenstelsel 'dure vergissing'

Die bedraagt voor uitwonende studenten maximaal 600 euro als ouders niet meer dan 40 duizend euro verdienen.

299. 2c. CDA: basisbeurs moet terug, leenstelsel 'dure vergissing'

De ChristenUnie zet in op 500 euro voor uitwonende studenten, ongeacht het inkomen van de ouders.

300.2c. CDA: basisbeurs moet terug, leenstelsel 'dure vergissing'

D66 en SGP willen geen stelselwijziging, maar bepleiten een lagere drempel voor de aanvullende beurs. Daardoor zouden studenten ongeveer 400 euro krijgen als hun ouders niet meer dan 70 duizend euro verdienen.

301.2c. CPB-onderzoek roept vragen op; Onduidelijk onderzoek CPB gaat in onderzoek naar effect leenstelsel op studenten cruciale vragen uit de weg

Net als in het tijdperk van de basisbeurs kiest nog ongeveer 85 procent van de havo- en vwo-scholieren voor een studie aan hbo of universiteit - ongeacht het inkomen van de ouders.

302.2a. Ministerie werkt aan nieuw stelsel studiefinanciering

Het voorstel voor het nieuwe stelsel gaat ervan uit dat iedereen van 18 jaar en ouder die een op leiding volgt, recht heeft op een basisbeurs onafhankelijk van het inkomen van de ouders.

303.2a. Ministerie werkt aan nieuw stelsel studiefinanciering

Het voorstel voor het nieuwe stelsel gaat ervan uit dat iedereen van 18 jaar en ouder die een op leiding volgt, recht heeft op een basisbeurs onafhankelijk van het inkomen van de ouders.

304.2a. Ministerie werkt aan nieuw stelsel studiefinanciering

Afhankelijk van het inkomen van de ouders zou slechts een bepaald percentage van de studiekosten hoeven worden voldaan. Studenten met ouders die 1,25 maal het minimumloon verdienen of minder zouden slechts 20 procent van collegegeld en studiekosten hoeven te lenen, de andere 80 procent wordt door de staat bijgelegd. Met ouders die meer dan 2,5 maal het minimumloon verdienen komen studiekosten geheel voor de rekening van de student. Die zou dat bedrag kunnen lenen of van zijn ouders moeten krijgen.

305.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

De bijdragevrije voet wordt bevroren op 27.270 gulden. Kinderen van ouders die minder verdienen dan dit bedrag, krijgen een maximale toelage. Verdienen de ouders meer, dan wordt de toelage, geleidelijk, lager.

306.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Minister Deetman tilt niet zo zwaar aan de aantasting van het ouderlijk gezag die het gevolg zou zijn van het — via een studiefinancieringsregeling — rechtstreeks aan de kinderen uitkeren van kinderbijslag. Hij vindt dat het geld dat bij een hernieuwd studiefinancieringsstelsel op de uitgaven voor de kinderbijslag wordt bespaard, overgeheveld moet worden naar zijn departement. Bij zijn vernieuwingswerk zal het tien jaar oude adagium dat studenten onafhankelijk van hun ouders moeten worden, niet meer gelden. Dat is een onmogelijkheid, schrijft hij. Zonder het geld dat ouders nu bijdragen, komt hij er financieel niet uit.

307.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

De biologische ouders van minderjarigen hebben naar Nederlands recht een wettelijke onderhoudsplicht.

308.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

Middelbare scholieren die voor hun achttiende gaan studeren en dan niet meer thuis wonen, krijgen minder geld dan oudere studenten. Zo worden zij gestraft voor hun ijver. Volgens decaan K. Klant geldt dat op zijn havo voor de helft van de leerlingen.

309.3a. Ten geleide Deetman

Het gaat om jongeren die vaak voor het eerst in hun leven worden geconfronteerd met de eisen van een zelfstandig bestaan en daarbij voor een zeer belangrijk deel afhankelijk zijn van geregelde inkomsten, ook al verdienen zij zelf geen stuiver.

310.3a. Voorschotten bij studieschuld tellen

Vooral jongeren van 18 tot 21 jaar komen dan in problemen omdat zij geen beroep kunnen doen op de zogenoemde hardheidsclausule waarmee de weigerachtigheid van de ouders wordt erkend.

311.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

De grootste problemen doen zich voor bij kinderen van gescheiden ouders. Regelmatig weigeren gescheiden ouders bij te dragen aan het levensonderhoud van hun kinderen. Soms weten studenten niet waar een van hun ouders zich bevindt.

312.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Behalve wat redelijke basisprincipes heeft het stelsel een aantal ingebakken nadelen. Het belangrijkste daarvan is de verlaging van de inkomensgrens waarbij ouders moeten meebetalen aan het levensonderhoud van hun studerende kinderen. Anders dan vroeger moeten nu ook ouders met een inkomen tussen 25.500 en 27.700 gulden belastbaar per jaar een bijdrage leveren, hetgeen voor die groep een inkomensachteruitgang van honderden guldens per jaar tot gevolg heeft

313.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Kinderen uit gezinnen met hoge inkomens krijgen daarentegen meer geld dan vroeger. Dat effect is onvermijdelijk als je ook kinderen uit rijke gezinnen onafhankelijk wilt maken van hun ouders. Maar juist de combinatie met de achteruitgang van de lage inkomens is navrant.

314.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Vooral de studenten uit arme gezinnen zullen een volledige studiebeurs hard nodig hebben.

315.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Na hun afstuderen zitten ze met een forse, door rente belaste schuld aan Deetman en zijn ze aan het begin van hun carrière sterker dan voorheen in het nadeel ten opzichte van studiegenoten die uit rijke nesten komen.

316.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Kinderen gescheiden ouders en grote gezinnen gedupeerd.

317.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

En het is zot als een minderjarig kind door Deetman wordt gedwongen een proces aan te spannen tegen een onbekende vader of moeder die na de biologische daad spoorloos verdwenen is.

318.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Zo verloren alleenstaande ouders tot veler verrassing de eenoudertoeslag op hun bijstandsuitkering door de nieuwe studiebeurzenwet. Dat onbedoelde effect is inmiddels ongedaan gemaakt.

319.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Onverwacht was verder de daling van het inkomen van grote gezinnen. Pas nadat de wet door het parlement was gejaagd, kwam men er achter dat de kinderbijslag voor jongere broertjes en zusjes van studerende omlaag ging. Het afschaffen van de kinderbijslag voor achttien-plussers wordt gecompenseerd door de basisbeurs. Maar niemand had bedacht dat daardoor de kinderbijslag van de overige kinderen eveneens omlaag zou gaan.

320.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

Grote bezwaren bestaan tegen het voornemen van Deetman het Burgerlijk Wetboek zo te wijzigen dat ouders verplicht worden hun kinderen te onderhouden tot hun dertigste jaar.

321.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

De Landelijke Studenten Vakbond verwijt Deetman gebrek aan maatschappelijke realiteitszin. Het is nu voor jongeren vaak al moeilijk geld los te peuteren van hun ouders.

322.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

De grootste problemen doen zich voor bij kinderen van gescheiden ouders. Regelmatig weigeren gescheiden ouders bij te dragen aan het levensonderhoud van hun kinderen. Soms weten studenten niet waar een van hun ouders zich bevindt.

323.3a. Studiefinanciering bijna overleden aan kinderziektes

Van verscheidene kanten werd erop aangedrongen op dit punt terug te grijpen naar de oude wet. Daarin telde vijf jaar na de scheiding alleen het inkomen van de verzorgende ouder mee. Het idee dat kinderen hun ouders een proces aandoen om aan geld te komen, vonden veel sprekers op de hoorzitting te stuitend om over te praten.

324.3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

Ruim tweehonderd gezinnen hebben een beroep gedaan op de onlangs, in het leven geroepen regeling voor al te grote inkomensachteruitgangen. De komende drie jaar krijgen die gezinnen een deel gecompenseerd van wat ze meer dan 2500 gulden per jaar minder krijgen in vergelijking met het oude studiebeurzenstelsel.

325.1a. Nieuw systeem studiefinanciering

Het bestaande systeem van aan de ouders uit te keren kinderbijslag en te verlenen belastingaftrek vervalt voor studenten en wordt vervangen door een aan de student uit te keren basisbeurs ter grootte van de gemiddelde kinderbijslag en -aftrek. In afwachting van nadere berekeningen i's die gesteld op 3.000 gulden voor een uitwonend en 2.200 gulden voor een thuis wonend student.

326.1a. Muis

het toekennen van extra beurzen aan studenten, wier ouders financieel niet in staat zijn het verschil tussen de basisbeurs en de werkelijke kosten van levensonderhoud voor een student bij te passen, is een stap vooruit.

327. 1a. Nota studiefinanciering

Als de ouders van een student minder verdienen dan '21.250 krijgt de student een extra beurs van maximaal 2500 gulden.

328. 1a. Nota studiefinanciering

Als het nieuwe stelsel zijn beslag in krijgt, betekent dat niet dat de ouderlijke bijdrage zal moeten verdwijnen. „Wat verandert is, dat er een alternatief komt voor de studenten en ouders die van een ouderlijke bijdrage wensen af te zien", aldus de nota.

329. 1a. Ten geleide studiebeurzen

Voor grote groepen studenten blijft de afhankelijkheid van de ouders bestaan.

330. 1a. Ten geleide studiebeurzen

Voor de meeste studenten kan alleen een volledige onafhankelijkheid van hun ouders in financieel opzicht een werkelijke vooruitgang in hun situatie betekenen.

331. 1b. Academici-belasting verhoogt druk op student

In de plannen van Ritzen lenen alleen studenten wier ouders niet kunnen of willen betalen. Die groep wordt met een behoorlijke studieschuld opgezadeld. Bij een 'academici-belasting' betaalt iedereen mee, ook de kinderen van 'rijke' ouders.

332. 1b. Academici-belasting verhoogt druk op student

Eén onopgelost probleem: dat van de 'weigerachtige' ouders. Wat doet een student als zijn ouders niet mee willen betalen aan de studie.

333. 1b. Academici-belasting verhoogt druk op student

De LSVb voorziet heftige conflicten tussen ouders en kinderen. 'Ouders kunnen tegen hun kinderen zeggen: "Wij willen niet dat jij gaat studeren, want dan wordt ons inkomen gekort",

334. 1b. Academici-belasting verhoogt druk op student

Maar juist om dit soort emotionele ellende te voorkomen, wil minister Ritzen voor studenten met weigerachtige ouders het recht op een studielening invoeren

335. 1a. Muis

Het toekennen van extrabeurzen aan studenten, wier ouders financieel niet in staat zijn het verschil tussen de basisbeurs en de werkelijke kosten van levensonderhoud voor een student bij te passen, is een stap vooruit.

336. 1a. Muis

Afhankelijkheid van de student van het inkomen van de ouders.

337. 1a. Nota studiefinanciering

Als de ouders van een student minder verdienen dan 21.250 krijgt de student een extra beurs van maximaal 2500 gulden.

338. 1a. Ten geleide studiebeurzen

Voor grote groepen studenten blijft de afhankelijkheid van de ouders bestaan.

339. 1a. Ten geleide studiebeurzen

Voor de meeste studenten kan alleen een volledige onafhankelijkheid van hun ouders in financieel opzicht een werkelijke vooruitgang in hun situatie betekenen.

Living situation students

340. 2c. CDA: basisbeurs moet terug, leenstelsel 'dure vergissing'

De minimale beurs voor uitwonende studenten wordt bij het CDA 300 euro. Voor thuiswonenden is het minimumbedrag 150 euro, oplopend tot 450 euro voor lagere en middeninkomens.

341. 1a. Nieuw systeem studiefinanciering

Het bestaande systeem van aan de ouders uit te keren kinderbijslag en te verlenen belastingaftrek vervalt voor studenten en wordt vervangen door een aan de student uit te keren basisbeurs ter grootte van de gemiddelde kinderbijslag en -aftrek. In afwachting van nadere berekeningen i's die gesteld op 3.000 gulden voor een uitwonend en 2.200 gulden voor een thuis wonend student.

342. 1a. Nieuw systeem studiefinanciering

Kosten van een uitwonend student gemiddeld 6.000 gulden zijn en van een thuiswonend student 4.000 gulden.

Eligible students

343. 2a. Ministerie werkt aan nieuw stelsel studiefinanciering

Omdat de bepaling van de grootte van de beurs uitgaat van de bijstandsuitkering zal hij voor studenten van verschillende leeftijden verschillen. Als het bedrag onvoldoende is om te voorzien in de kosten van levensonderhoud, zal de aanvulling rentedragend moeten worden geleend.

344. 2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

Het toekennen van een studietoelage is een arbeidsintensieve bezigheid. Er wordt met eindeloos veel variaties gewerkt, omdat met ieders individuele situatie wordt gerekend.

345. 3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Over de toepassing van de hardheidsclausule, het laatste redmiddel voor individuen die door bijzondere omstandigheden tussen wal en schip vallen, is nog bitter weinig bekend. Hetzelfde geldt voor de fraudegevoeligheid van de wet en voor de precieze gevolgen van de bepalingen voor beursontvangers met verdienende partners.

346.1c. Studenten pleiten voor terugkeer basisbeurs

Bussemaker gaat wel aan de slag met twee andere problemen die de studentenorganisaties in de brief aanstippen. Zo gaat ze met de instellingen in gesprek over de positie van studenten met een beperking. En ze wil extra investeren in de moeizame doorstroom van mbo naar hbo. 'Uit de middelen van het studievoorschot zijn miljoenen vrijgekomen om hier specifiek op in te zetten.'

347.1a. Muis

Regelrecht als basisbeurs aan de studenten ten goede zullen komen.

348.1a. Nieuw systeem studiefinanciering

Het verstrekken van de beurzen of het toestaan van leningen wordt in de nota afhankelijk gesteld van een goede voortgang in de studie.

349.1a. Nieuw systeem studiefinanciering

In ieder geval moeten studerende, die niet onder deze regeling vallen, de garantie krijgen dat hun belangen parallel aan deze regeling worden veilig gesteld.

350.1a. Nota studiefinanciering

Op langere termijn kan overwogen worden om dit financieringsstelsel toe te passen op alle studerende boven 18 jaar.

351.1a. Nota studiefinanciering

Vrijstelling van betaling van collegegeld krijgen alleen zij, die langer dan vijf jaar collegegeld hebben betaald of alleen examen doen.

352.1b. Academici-belasting verhoogt druk op student

In de plannen van Ritzen lenen alleen studenten wier ouders niet kunnen of willen betalen. Die groep wordt met een behoorlijke studieschuld opgezadeld. Bij een 'academici-belasting' betaalt iedereen mee, ook de kinderen van 'rijke' ouders.

Background students

353.3b. Eerste tussenstand

Of het leenstelsel vooral arme studenten afschrikt.

354.3a. Nadelige gevolgen beursstelsel worden nu pas duidelijk

Kinderen gescheiden ouders en grote gezinnen gedupeerd.

355.3a. Nadelige gevolgen beurzenstelsel worden nu pas duidelijk

Door de grote haast waarmee het studiebeurzenstelsel moest worden ingevoerd, was er geen tijd voor een behoorlijke parlementaire behandeling. Daardoor is er te weinig aandacht besteed aan de gevolgen van de wet voor allerlei bijzondere groepen, bijvoorbeeld de bijstandsmoeders, kinderen van gescheiden ouders en grote gezinnen. Nu pas blijkt dat de wet een groot aantal losse einden bevat, vele duizenden studenten in de grootste problemen komen en de rechteloosheid en onzekerheid groot zijn.

356.3a. Deetman geeft toe aan wensen over beurzen

De minister zegde de Kamer toe zo snel mogelijk met zijn collega Bukman van ontwikkelingssamenwerking te gaan praten over de positie van de ongeveer honderd Surinaamse studenten. In verband met de door Bouterse afgekondigde deviezenstop kunnen die geen toelage van hun in Suriname wonende ouders krijgen.

357.1c. Studenten pleiten voor terugkeer basisbeurs

Bussemaker gaat wel aan de slag met twee andere problemen die de studentenorganisaties in de brief aanstippen. Zo gaat ze met de instellingen in gesprek over de positie van studenten met een beperking. En ze wil extra investeren in de moeizame doorstroom van mbo naar hbo. 'Uit de middelen van het studievoorschot zijn miljoenen vrijgekomen om hier specifiek op in te zetten.'

358.3a. Voorschotten bij studieschuld tellen

Vermeend (PvdA) merkte op dat het, als de compensatieregeling straks weg valt, voor kinderen uit grote gezinnen moeilijker zou worden om te studeren.

359.1a. Nieuw systeem studiefinanciering

De verdeling van dit bedrag moet echter doorzichtiger en minder ingewikkeld worden en een meer gelijke behandeling verzekeren met „het zwaartepunt van de financiële studiesteun bij studenten uit de lagere inkomens groepen”.

360.1a. Ten geleide studiebeurzen

Staatssecretaris Klein heeft het beginsel van de onafhankelijkheid (vurig aangehangen door studenten en decanen) opgeofferd ten gunste van grotere steun aan studenten uit de lagere inkomensgroepen.

Income students

361.2b. Afschaffen basisbeurs

Veel studenten kunnen best wat meer betalen aan hun studie, omdat hun master uitzicht geeft op een riant betaalde baan. Natuurlijk geldt dat niet voor iedereen, maar in een sociaal leenstelsel lopen studenten weinig risico als hun carrière onverhoopt tegenvalt, bijvoorbeeld omdat ze een studie hebben gevolgd met wat minder perspectieven op de arbeidsmarkt. Terugbetaling is immers gekoppeld aan het inkomen. Wie weinig verdient, hoeft ook weinig te betalen.

362.2a. Voor nieuw stelsel van studiefinanciering ontbreken de middelen

En zolang de "subsidiëring" afhankelijk blijft van de hoogte van de inkomens, zal het bedrag dat voor studiefinanciering nodig is, omhoog gaan als de inkomens dalen.

363.1a. Nota studiefinanciering

Het bedrag dat een student mag verdienen zonder dat zulks op zijn beurs in mindering wordt gebracht, wil de staatssecretaris verhogen van 740 gulden tot 2000 gulden per jaar.